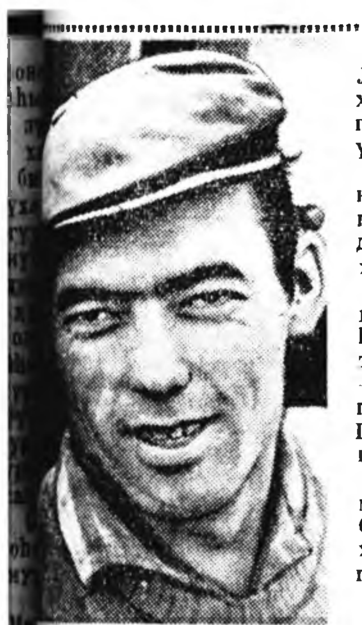
БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 137 (10505) | 1964 оной июниин 11, четверг | Сэн 2 мүнгэн

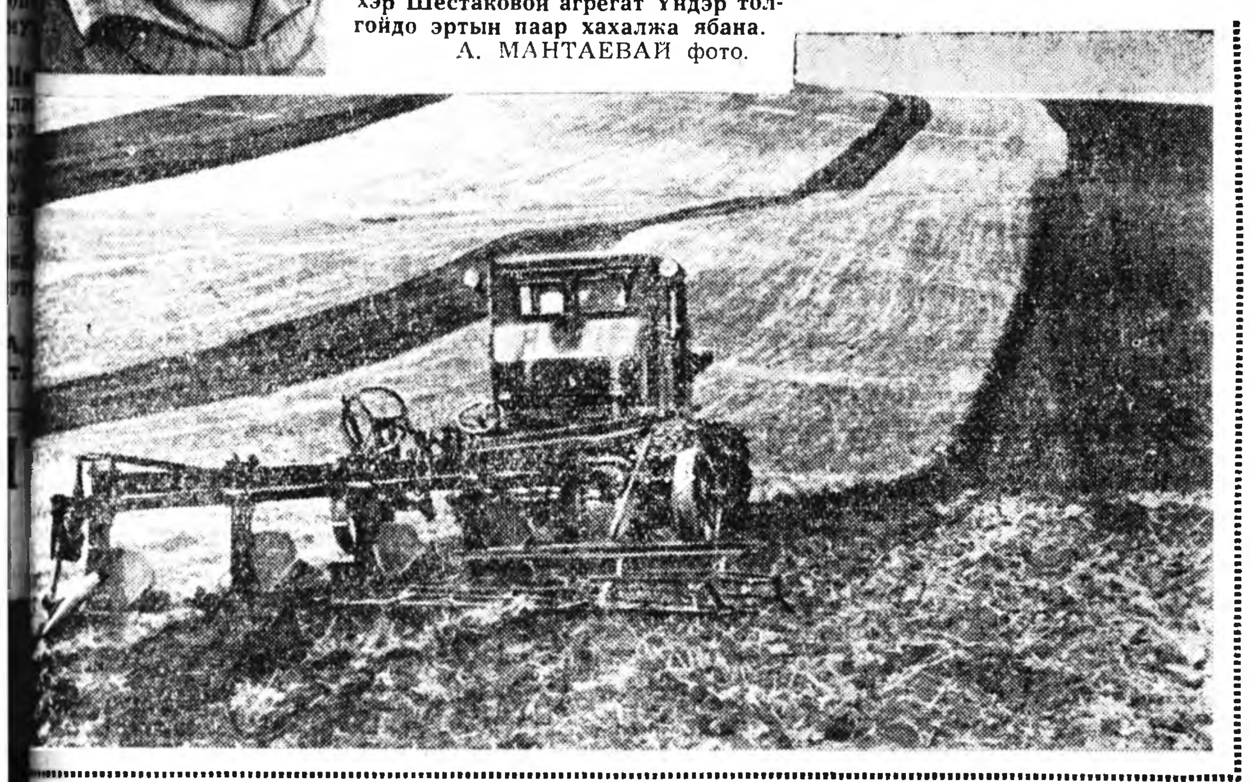

Зэдын үйлэдбэриин управлениин Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд хабарайнгаа тарилгые урда урдынхиhаа эмхитэйгээр үнгэргөө. Тус артелиин Д. Д. Заболотскиин хүтэлбэрилдэг бригада колхоз соогоо хабарай бүхы тарилгын хүдэлмэриие бултанhаа урид дүүргэжэ, hүүлэй үедэ паар түлэг хахалжа байна.

— Колхоз соомнай бэрхэ шадамар механизаторнуудай олоншье hаань, манай бригадынхид бултыеиь илажа түрүү зэргэдэ гараба, —гэжэ коммунис ажалай ударнигууд Евгений Павлович Шахмаев, Георгий Степанович Шестаков гэгшэд омогорхоно.

Зураг дээрэ: (зүүн гарhаа) коммунис ажалай ударник Георгий Степанович Шестаков. Доронь нүхэр Шестаковой агрегат Үндэр толгойдо эртын паар хахалжа ябана.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

РСФСР-эй Верховно Соведэй гурбадахи сесси

МОСКВА, июниин 10. (ТАСС). Россин Совет Федеративна Социалис Республикын Верховно Соведэй гурбадахи сесси мүнөөдэр Кремлиин Ехэ ордон соо нээгдээ.

Коммунис партиин, Советскэ правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй правительственна ложодо ерэжэ hуухадань, депутадууд болон айлшад нэрьесэ альга ташан тэдэниие угтаа.

РСФСР-эй Верховно Соведэй сесси удаадахи асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ:

1. РСФСР-эй хүн зониие медицинскэ талаар хангалгын, элүүрыень хамгаалгын ямар байhан тухай, тэрэниие саашадань hайжаруулха хэмжээнүүд тухай.

2. РСФСР-эй граждаиска кодексын, мүн гражданска хэрэгүүдээр сүүд хэхэ кодексын проектнүүд.

3. РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталалга.

Бэлшээриин үедэ үнеэн бүриhөө 1000 литр hү hааха

УРИД ДҮҮРГЭГДЭХЭ

Зунай зулгы hайхан сагта, зүлгэ ногооной шэмэтэйдэ hү ехээр hааг

аагүй hаа, бэшэ хэзээ сагаан эдеэ дэлбэрүүлэлгэйб. Тиимэhээ республикымнай үргэн олон hаалишад зунай бэлшээриин үедэ үнеэн бүриhөө 1000 килограммhаа доошо бэшэ hү hааха гэhэн хүсэлэл эрмэлзэлгэтэйгээр ажаллажа байhан үетэй.

Энэ зорилго бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ Зэдын үйлэдбэриин управлениин «Октябрьский» совхозой Маргарита Хабалтуровагай хүтэлбэрилдэг hаалиин фермэ дээрэ хүдэлдэг комсомол-залуушуулай коллектив мүн лэ эдэбхитэйгээр оролсобо. Эндэхи залуу hаалишад hү hааха табан hарынгаа түсэб үлүүлэн дүүргээ hэн. Түрүү hаалишадай зэргэдэ ябадаг Миниса Валиулина, Дарья Цыренова, Августа Ульданова хамагhаа hайн үрэ дүн туйланхай.

Тус фермэдэ малай харууhан hайнаар эмхидхэгдэнхэй, үнеэд үдэртөө гурба дахин hаагдана, hүни орой болотор адуулагдана. hаалишад хоёр хүнэг хэрэглэн, hү нилган hаадаг арга бултадаа хэрэглэнэ. Эдэ мэтын хэмжээнүүд хадаа үнеэдэй hү орохо, hааhан hүнэй тоhолигой дээшэлхэ таладань ехэ hайн нүлөө үзүүлнэ бшуу.

Залуу hаалишад зундаа үнеэн бүриhөө 1000 литр hү hаахын түлөө тэмсэхынгээ хажуугаар барагдахаяа байгаа хахад жэлые hайн үрэ дүнтэйгөөр үдэшэхые зорихой. hү hааха хахад жэлэйнгээ түсэб болзорhоонь урид дүүргэжэ, тэрээнhээ гадуур үшөө 250 центнер hү hааха гэhэн уялга абанхай.

Ёнхорой залуу hаалишад, үнеэдые адуулагшад амжаhанаа алдангүй, бүри эршэ түгэсөөр хүдэлжэ, зорилгондоо хүрэхэнь дамжаггүй.

В. КЛОЧИХИН.

Бэлшээридэ найдажархёод...

Бэлшээри гээшэмнай манай эндэхи колхоз, совхозуудай урдаа хараха баялигынь гээшэ. Бэлшээриин лэ үедэ али бүхы адууhа малнай шадал хүсэ орожо, мяхажан таргалдаг, шэмэ шүүhэеэ эрид дээшэлүүлдэг ха юм даа. Тиимэhээл бэлшээреэ hайнаар хэрэглэхэ, тэдэнээ уhалжа, шанаржуулжа, ходо үдхэн hүнгэ ногоотой байлгахые оролдохо шухала.

Зүгөөр адууhа малые үбэлэй байраhаа зуhаланда нүүлгэн гаргахадаа, тэдэнэй эрхэ байдалые гэнтэ эрид хубилгажа болохогүй байна. Үбэлжөөндэ байhан мал зарим тэды үбhэ, hолоомо, силос эдилгэтэй, гэдэhэ дүүрэн байhан байха. Харин гэнтэ ногоогоо ёhоор ургаагүй, елшэрхэй бэлшээридэ гаргахадаа, зарим ажахынууд үбэлжөөндэ үгтэжэ байhан тэжээлээ болиулжархина. Игэжэ ажахыдаа ехэ хохидол үзүүлнэ. Имэ ушар илангаяа hаамхай үнеэдтэ тон муугаар нүлөөлдэг.

Жэшээнь, hаяшаг Эрхирэгэй совхоз үүлтэр hайта үнеэдээ Дабаатын зунай байрада нүүлгэhэн байха юм. Тиихэдэ совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд малай тэжээл тушаа анхараагүй байшоо. Тэдэнь үбэлэй байра дээрэ байхадаа бурдууг, дрожжо нэмэhэн тэжээл үдэр бүри эдидэг байгаа. Харин зуhаланда гаргахадаа тэдэнээ болюулжархёо.

Бидэ тэндэ үдэрэй 3 час багта ябаа hэмди. Үдын hаалганда үнеэдээ асаранхай, адуулгашадынь тэдэнээ хазаар морёороо зэрэжэ, хүл хөөрсэг байгаа бэлэй. Үлэн хооhон үхэр hүүри байрагүй, саашаал тэгүүлжэ, үүгэнэлдэн, мөөрэлдэн үймэхэ юм. Игэжэ байhан малhаа hү hаалтай аал? Эдэ бүлэг үнеэдhээ үбэлжөөндэ байхадаа hаалишад үдэр бүри 1400 килограмм hү hаадаг байhан hаа, харин зуhаландаа зөөгөөд байхадаа 1170 килограммдань оруулжархёо.

Сүүдхэдээ 22 литр hү үгэжэ байhан «Модная» гэжэ үнеэн тэндэ ошон сасуу 9,5 литр, «Мимоза»—16-hаа 7 литр, «Песня»—19-hөө 8 литр болотороо хооhорhон байна бшуу.

Имэ баримтанууд бусадшье гүүртэнүүдтэ ушарhан байха юм. Бэлшээриин ногооной хүсэд ургаагүйе мэдэжэ байгаад, Эрхирэгэй совхозойхидой имэ алдуу хэжэ, ехэ хэмжээнэй hү гээhэн ушарынь тон халагламаар байна. Урдань үгэжэ байhан тэжээлээ эрхэ бэшэ үгэжэ байха аргатай байhан аад, бираагүй бшуу.

Бэлшээриин ногооной хүсэжэ, үнеэдэй ногоондо хүсэд садаха сагынь үшөөл уды. Тиимэhээ эрхирэгээрхин энэ талаар хэмжээ абаха бэзэ.

А. БАЛДАЕВ,
үүлтэр hайжаруулха головной станциин главна зоотехник.

Москвагаа мэдээсэнэ

Нүхэр Н. С. Хрущев Москвадаа бусажа ерэбэ

КПСС-эй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой июниин 9-нэй үдэшэ Ленинградhаа Москвагаа бусажа ерэхэдэнь, нүхэд Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. Н. Косыгин, А. И. Микоян, Н. В. Подгорный, В. В. Гришин, Л. Н. Ефремов, В. П. Мжаванадзе, Ю. В. Андропов, В. И. Поляков, Б. Н. Пономарев, А. Н. Шелепин, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр А. А. Громыко, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Гүрэнэй аюулгүйн комитедэй түрүүлэгшэ В. Е. Семичастный гэгшэд угтаба.

И. Броз Титын мэдүүлгэ

БЕЛГРАД, июниин 9. (ТАСС). Бидэ Финляндаар hайн ябаад бусабабди гээд СФРЮ-гэй президент Тито Белградта ерээд байхадаа, аэродром дээрэ мэдүүлбэ.

Финляндида манай байха үедэ Н. С. Хрущев Ленинградта ерэхые урижан юм. Энэ уряалыень ехэ баяртайгаар угтан абаабди гээд тэрэ хэлэбэ.

Н. С. Хрущевтой уулзалга ехэ туhатай байгаа. Дүрбэн часай туршада суглаа байха үедөө манай хоорондохи харилсаан тухай hаналаа абалсаабди. Хоёр талын харилсаан тухай асуудалнуудаар, мүн уласхоорондын асуудалнуудаар нэгэн адли хараа бодолтой байhандаа бидэ ехэ баяртайбди.

Үнэн зүрхэнhөө, хани халуунаар ленинградайхидай угтаhыень И. Броз Тито тэмдэглэбэ.

Хани халуун амаршалга

МОСКВА, июниин 9. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев Лал Бахадур Шастрида Индиин премьер-министр болоhонтойнь дашарамдуулан хани халуунаар амаршалhан телеграмма эльгээбэ. Индиин, Советскэ Союзай арадуудай хоорондохи хани барисаа, харилсаа холбоо хүгжөөхын тулада тон ехэ юумэ хээд, наhа бараhан премьер-министрэй баримталдаг байhан политикые саашадань үргэлжэлүүлхэ гэдэг Джавахарлал Неругэй дүтын соратнигуудай, тэдэнэй дунда элитэ hуури эзэлдэг, г-н премьер-министр, танай, мүн Индиин правительствын эрмэлзэлгые тон ханангяар хүлеэн абанабди гээд Н. С. Хрущев бэшэнэ.

(ТАСС).

...роной суута ...артаабхашан ...И. Кузнецовой жэшээгээр

БИДЭШЬЕ БАhАЛ ТУРШАХАМНАЙ

...квагай областиин суута хар...шан нүхэр Кузнецовой hай...ажал, баян дүй дүршэл...нь Н. С. Хрущев энэ оной ...иин 28-да Кремльдэ боло...блөөн дээрэ дэлгэрэнгыгээр ...хэлээ hэн. Би тэрэниие нь hонирхон уншаhан байгааб.

...йшье мэдэhээр, манай эн...олонхи нютагуудта хар...хэр угhаа хойшо таридаг ...ааб даа. Теэд тэрэнэйнгээ ...гол түлэб бар хүсөөр лэ ха...лжа — зуруд хооронд...элдүүрилдэг, буртаг үб...үгы хэдэг, шоройень зөөлэ...үгэдэг гээшэ. Үгышье hаа, ...бхын ургасын хойноhоо ...харууhа хэжэ шадангүй, ...үбhэндэ даруулжа hалгаа...юм. Энээнhээ уламжалан ...совхозуудтамнай хартааб...бэг баян ургаса абтажа би...ггүй, ургуулhан хартааб...центнер бүхэнэй өөрынь үнэ ...ар ехэ болодог шуу.

...бүгэдэн тушаа hайса бо...узөөд, мүн оньhон машинын ...хэрэглэжэ, хямда сэнтэй хар...ехээр абадаг нүхэр Кузне...дүй дүршэлтэй танилсаад ...hаа, тэрэнэй жэшээгээр хү...туршахада яаха юм гээд ...ша бэлэйб.

...нёдондо түрүүшынгээ жэл ...гектарта хартаабха квадрат ...тариhан аад, ургасынь хой...бодото hайнаар, машинын ...харууhалжа шадаагүйб. ...хэдэ, тэрэ жэлдэ манда хар...ын ургаса харууhалха шуха...тэй техникэ зэбсэг, тус...түхеэрэлгэ байгаагүй. Мүн ...оруулагдаhан звеношье хү...хидхэжэ бирагдаагүй. Тии...гектарай 90 центнер хартаабха абтабашье, тэрэнэй өөрынь үнэ хэтэрхы ехэ болоо hэн.

Үнгэрhэн жэлэйнгээ алдуу дутагдалнуудые хараада абажа, оронной түрүү хартаабхашадай дүй дүршэлтэй танилсаад, байгша ондо совхоздоо энэ ургамалые ургуулха тусхай оньhожоруулагдаhан звено эмхидхэхэ гэжэ шиидээбди. Бүхыдөө 206 гектар үрэжэлтэй hайн газар даажа абаад, 3 механизаторнууд хартаабха ургуулха бүхы хүдэлмэрээ оньhон машинын хүсөөр хэхэбди. Звенодо намhаа гадна, Мирон Васильев Александр Басов хоёр эдэбхитэй бэрхэ трактористнар хүдэлнэ. «КДП-2» түхэлэй хоёр трактор, нэгэ «Беларусь» трактор, хартаабха hуулгаха хоёр тусхай машина, элдэб янзын борнойнууд, ургамалай зуруд хоорондохиие элдүүрилхэ элдэб түхеэрэлгэтэй культиватор, минеральна үтэгжүүлгэ тарааха машина, наг шэбхэ зөөхэ, сасаха түхеэрэлгэтэй тусхай тэргэ, ургаса хуряаха техникэ гэхэ мэтэ зэр зэмсэг хүсэд даажа абанхайбди.

Тарилгын урда тээ бүхы газар дээрээ 1200 тонно хуушан шэбхэ жэгдээр тараагаад, үшөө дээрэhээнь га бүриин 2 центнер аммиагай селитрэ сасаа hэмди. Нёдондо намар хахалhан паар, зарим сэбэр паар болоhон газараа хартаабха тарихынгаа урда 30 сантиметр гүнзэгыдэ шабалаагүй анзаhаар хахалаабди. Бури зөөлэн хүрьhэтэй газартань миил лущени хэгдэhэн байна. Тиигэжэ газарайнгаа хүрьhэ үлүүсэ ехээр урбуулжа хатаангүй, шииг нойтыень hайнаар барихые оролдогдоо. Тэрэшэлэн 25 гектар тариалангаа нэгэ дахин hайрамаар, мүн гол горхоной уhаар ута бураздаа гаргажа уhалаабди. Газарай хүрьhэнэй таарамжатай гүнзэгыдэ дулаасахалаар майн 20-hоо хартаабхаяа заримыень квадрат гарган, бэшыень үргэн зуруудтайгаар тариабди.

Хартаабхаяа тарижа дүүргэмсээрээ, тариалангайнгаа нэгэ захаhаа хүнгэншэг борной шэрэжэ, буртаг үбhэнэй нарай эшэ үгы хэжэ, хүрьhэнэй дээгүүрээ хатаад байhан хальhа эбдэжэ үгөөбди. Иигээд хартаабхын эшын гаража эхилхэдэ үшөө нэгэ дахин борнойлжо, удаань зуруд хоорондын элдүүрилгэ хэжэ захалхабди. Энэ мэтээр хартаабхын ургасын зуруд хоорондохиие 2—3 дахин hайнаар элдүүрилжэ, ёдойхошье буртаг үбhэ үлөөнгүй үгы хэхэ, газарайнгаа шииг нойто hайнаар бариха зорилго табигдана. Гадна ургасын зуруд хоорондохиие элдүүрилхэдээ, суперфосфат, аммиагай селитрээр нэмэлтэ тэжээл оруулхабди.

Тобшоор хэлэбэл, хартаабха ургуулгада гар ажал хэрэглэнгүй, бүхы хүдэлмэриие нь машинын хүсөөр бүтээгээд, ургасын хойноhоо оролдосотойгоор харууhалжа, гектар бүриhөө 110 гаран центнерhээ доошо бэшэ хартаабха хуряахын түлөө тэмсэхэмнай. Абтаhан хартаабхынгаа центнер бүхэнэй өөрынь үнэ шадаал hаа hайса хямдаруулхые оролдохобди.

Игэжэл Москвагай областиин бэрхэ хартаабхашан Виктор Кузнецовой ажалай дүй дүршэлые Буряад орондоо дэлгэрүүлхын түлөө мүрысөөндэ оролсобо гээшэбди.

Н. КАЛАШНИКОВ,
Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин «Эрдэм» совхозой хартаабхашадай оньhожоруулагдаhан звеное даагша.

hүн горитойгоор нэмэнэ

Тохойн hаалиин фермэ сагаан эдеэ элбэг дэлбэгээр абадаг юм гэжэ колхоз соогоо суутай болонхой. Энэнь гайхалгүй. Юундэб гэхэдэ, эндэхи hаалишад hү hааха хахад жэлэйнгээ түсэб үни хада дүүргэнхэй. Мүнөө түсэбhөө гадуур үшөө хэдэн арбаад центнер hү абаха зорилготойгоор ажаллажа байна.

Бидэнэр тус гүүртын зуhалан дээрэ хүрэжэ ерэбэбди. Наран үшөө гараадүй байгаа hэн. Гэбэшье hаалишад үглөөнэйнгөө hаалгые дүүргэжэ, зариманиинь билтарма дүүрэн hүтэй хүнэгүүдээ болгоомжотойгоор барижа, hү тушаан абадаг учетчик тээшэ субанад.

— Энэ hаалгада hүншни 2 килограммаар нэмээл, Цырма. hайн лэ гээшэ,— гэжэ Владимир Будаев Бальчиновагай тушааhан hүнэйнь хэмжээе дансада бэшэхэ зуураа баяргайгаар дуугарна.

Дулма Нимаева, Дулма Санжиева, Вера Нимаева болон бусад hаалишад удаа дараалан hубариhаар ерэжэ, хүнэгтэй hүеэ хэмжүүртэ хэжэ тоолоод, бидон руу эюулнэд. Владимир Будаев тэдэниие нь бэшэжэ абаад, согсолhонойнгоо hүүлээр:

— Үсэгэлдэр үглөөнэй hаалгатай жэшэбэл, энэ үглөөгүүр 10 гаран килограммаар hүмнай нэмэбэл. Юрэдөө, үнеэднай шэмэ ехэтэй бэлшээридэ гараhаар hайса садажа, хээли орожо, hү hаалимнайшье горитойгоор нэмэжэ эхилбэ,— гэжэ hаалишадтаа дуулгаба.

Нээрээшье, май hарын эхеэр эндэ 90-ээд үнеэдhээ 380 килограмм hүн hаагдадаг байбал, мүнөө 450 килограмм абтадаг болоо. Зарим түрүү hаалишад үнеэн бүриhөө сүүдхэдээ хахад пүүд hү hаана. Жэшээнь, Дулма Нимаева жэлэй эхинhээ хойшо үнеэн бүриhөө 768 килограмм hү hаажа, мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ гараа. Үдэртөө 8 килограмм hү hаадаг юм.

Нина Будаева мүн лэ энэ талаар hайн амжалта туйлана. Тэрэ үнеэн бүриhөө 721 килограмм hү hаажа, коллективэйнгээ дунда магтаалтайл ябадаг. Эдэ хоёр нүхэд hү hааха жэлэйнгээ даалгабари болзорhоонь холо урид дүүргэхэ хүсэлэнтэй. Ушар нимэhээ зун, намарай hайхан сагта үнеэн бүриhөө 1000-hаа доошо бэшэ, килограмм hү hааха зорилго урдаа табяад, энээнээ нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхын түлөө үнэн зүрхэнhөө оролдонод.

hүнэй нэмэсэ мал адуулагшадhаа дулдыдадаг гэжэ олондо мэдээжэ ааб даа. Энээниие Владимир Дашинимаевич hанаандаа хадуужа абанхай. Хаана ямар газарта үнеэдээ бэлшээгээ hаа, hүн ехээр hаагдахаб гэжэ тэрэ табан хургандаал адляар мэдэдэг. Тиимэhээ hүрэг үнеэдээ үдхэн ногоотой газараар адуулха гэжэ оролдодог. Нэгэ хэды хоноод лэ тэдэнээ ондоо бэлшээридэ абаашадаг. Эндэ юрэнхыдөө бэлшээринь бага юм. Ехэнхидээ хайр шулуунда дарагдаhан газар. Үдхэн модон, бүтүү шугышье элбэг. Тиибэ ябашье Владимир Будаев hүрэг үнеэдээ шадамар бэрхээр адуулдаг.

Игэжэ Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой hаалишад, малшад зун, намарай бэлшээриин үедэ үнеэн бүриhөө 1000 килограмм хүрэтэр hү hаахын түлөө тэмсэлдэ хамсыгаа шуужа оробод.

Ц. БАБУШЕЕВ,
манай корр.
Хяагтын үйлэдбэриин управлени.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарhаа) В. Будаев — тоо бүридхэгшэ, В. Шергина, Н. Будаева, Ц. Бальчинова—hаалишад, В. Будаев—мал адуулагша, Б. Санжиева, h. Аюшеева, В. Нимаева —hаалишад, Д. Санжиев—гүүртые даагша.

Авторай фото.

УРГАСЫН ХОРОТОНТОЙ ТЭМСЭНЭ

...hаали эрид дээшэ...дэг, малай хүшэ ша...али бодо hайжа...лаг шэмэтэ кукуру...тон ашатай hайн ...ниие Ноёхоной хүн ...булта мэдэхэ бо...Тарган мяха, эр...hанартай тоhо, hү, ...болон бусадые ...улам ехэдхэхэ гээ ...кукуруза ехээр та...ургасынь хойно...түбөөр харууhалха ...гээд hайса ойл...

...жэ эндэхи XX ...съездын нэрэмжэтэ ...ойхид олохон жэ...туршада ехэ газарта ...уза тарижа, баян ...дүршэлтэй болоhон ...Нёдондо 900 гектарта кукуруза таригдаhан юм. Шииг нойтоной дутамагшье байгаа hаань, кукурузашад ургасынь хойноhоо оролдосотой hайнаар харууhалжа, буртаг үбhэ сагсоонь hалгажа, бүхыдөө яhала горитой ургаса хуряагаа hэн. Мүнөөшье жэлдэ хамтадаа 700 гектар газарта кукуруза тариба. Үнихэнэй бороо орлонгүйгөөр газарай хүрьhэн хэды үдэрэй саада тээ хатажа эхилээ. Тиигээдшье кукуруза тарихада таарамжагүй байшоо. Илангаяа hүниндөө хүйтэрбэ. Эдэ бүгэдые хараада абажа, тарилгаяа хэды үдэрөөр хойшолуулhан байна.

Тушаан боложо, шииг нойтон хэды үдэрэй туршада яhала элбэгээр ороод, мүнөө үедэ сэлмэг дулаан үдэрнүүд болоно. Колхозой кукурузашад Молот Жамбалов, Бабасан Тулоснов гэгшэд 10 хоногой туршада 273 гектар газарта кукуруза тарижа дүүргэбэ. Буртаг үбhэнэй hайса үндэhэлөөгүйдэ борнойлжо hалгаха гэлсээд, эдэ үдэрнүүдтэ зохихо хэмжээнүүдые абажа байна.

Гектар бүриhөө дунда зэргээр 300 центнер ногоон набша ургуулха уялгатай кукурузашадай мүрысөөн улам улам үргэдэнэ.

— Ургасада ехэ туhатай бороо хура оробо. hайса шииг тэhэн газарай хүрьhэн халуун наранда дулаасажа, саашадаа ургамал түргөөр гарахань гээшэ. Мүн энээнтэй хамта элдэб буртаг үбhэн үндэhэлжэ, ургасада hаад тойбо татахадаа магад. Бидэнэр тарилгынгаа газар хэды дахин борнойлхо, зуруд хоорондын элдүүрилгэ хэхэ гэлсээбди. Тиигээд байбал, баян ургаса хуряагдаха,— гэжэ кукурузашан Молот Жамбалов найдуулна.

С. БИЛЕКТУЕВ.
Хяагтын аймак.

Вальтер УЛЬБРИХТ Омско областьдо

...ПАЕВАЙ НЭРЭМЖЭТЭ ...ХОЗ (Омско область) ...9. Германиин Сонэгэдэмэл партиин ...Нэгэдэхи секретарь, ...Гүрэнэй Соведэй Тү...гшэ Вальтер Ульбрихт ...итаяа, ГДР-эй партийна ...гүрэнэй ажал ябуулагшад ...«...та» теплоходто hуужа, ...мүрэнөөр үгсэн эрье ...рай Чапаевай нэрэмжэтэ ...здо ерэбэ.

...ургуулдаг, мал ажалтай ...шэдарай энэ томо ажа...нэ техникэ хэрэглэжэ, га...уhалжа, Омск городто ...сэнтэй продуктнуудые ...үгэдэг юм.

...льтер Ульбрихт, тэрээнтэй ...ябалсаhан хүнүүд түрүү ...зой экономикотой тодор...ор танилсаба. КПСС-эй ...Президиумэй гэшүүн А. П. Кириленко, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь М. П. Георгадзе болон бусад совет нүхэд немец айлшадтаяа хамта ябалсаа.

* * *

СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Вальтер Ульбрихт, тэрээнтэй хамта ябалсаhан хүнүүд, КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн А. П. Кириленко болон бусад тус колхоздо ошожо хараханайнгаа hүүлдэ Омск городой нефтехимигүүдтэ айлшалба. Оронной эгээн томо предприятинуудай нэгэн болохо Омскын нефть болбосоруулдаг завод Сибирьтэ нефтехимиин түрүүшын түб юм.

ГДР-эй айлшад заводой түүхые hонирхоно, нефть болбосоруулдаг хүсэ ехэтэ түхеэрэлгэнүүдые харана. Манай предприяти эдеэ хоолой промышленностьда, синтетическэ каучугай, шиннэ, мүн техническэ тоhо үйлэдбэрилдэг заводуудта шухала зүйлнүүдые мүнөө үедэ гаргажа эхилээ гээд заводой директор инженер В. А. Рябов (тэрэ мүнөө оройдоол 31 наhатай) хэлэнэ. Туймазы гэжэ нефтеэр тон баян газарhаа 1300 километр зайда нефтиин соргонууд Омск город хүрэтэр татагдаа.

Нүхэр Вальтер Ульбрихт, А. П. Кириленко болон бусад цехэй хажуудахи талмай дээрэ тодхогдоhон ендэр дээрэ гарабад. Нефть болбосоруулдаг синтетическэ каучугай, кислородно машина бүтээлгын заводуудай хүдэлмэрилэгшэд хани барисаанай митингдэ хабаадалсахаяа олоороо суглабад.

Нефть болбосоруулдаг заводой партийна комитедэй секретарь Ю. Ф. Лутошкин митинг нээгээ.

Германидахи хүдэлмэришэн тариашанай түрүүшын гүрэнэй арад зондо совет арадай аха дүү, хани ёhоной мэдэрэлтэй байhан тухай, пролетарска интернационализм тухай, социалис лагериин аха дүү оронуудай арадуудые нэгэдүүлжэ байhан марксистско-ленинскэ үзэл сурталай хэлбэришэгүй хүсэн тухай операторнууд В. Н. Московцев А. П. Маршалкина хэлэбэ.

Омск город hүүлшын 10 жэлэй туршада оронноймнай зүүн зүгтэ нефть болбосоруулгын болон химиин промышленностиин түб болоо гээд партиин Омско промышленна обкомой нэгэдэхи секретарь К. Н. Голиков хэлэнэ. Советскэ Союзай, ГДР-эй арадуудай эршэтэ ажал эб найрамдалай аша туhада, хоёр гүрэнүүдэй, бүхы социалис оронуудай хүгжэн hалбарха хэрэгтэ зорюулагдана гээд үгэ хэлэгшэ онсолон тэмдэглээ.

СЕПГ-гэй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат, Вальтер Ульбрихтын нэрэмжэтэ Лейн заводой директор Зигберт Лешау гэгшэдэ үгэ үгтэнэ.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай РСФСР-тэхи Бюрогой Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо А. П. Кириленкын үгэ хэлэхэдэ, митингдэ хабаадагшад тон халуунаар угтаба.

* * *

Митингдэ хабаадагшад хани халуун альга ташалгаар нүхэр Вальтер Ульбрихтые угтаа.

Нүхэр Вальтер Ульбрихт Омскын нефтянигуудта туг дамжуулан үгэбэ.

Лотто Ульбрихт үгэ хэлэхэдээ, немец эхэнэрнүүдэй зүгhөө суглараагшадта мэндые хүргэбэ.

Омск городой түлөөлэгшэд Владимир Ульяновай залуу наhанайнь дүрсые, бусад дурасхаалта бэлэгүүдые айлшадтаа барюулба.

Митинг дүүрээ. Хэдэн мянган хүнүүд «Интернационал» дуулана.

Омско областиин ажалшадай депутадуудай хүдөөгэй соведэй гүйсэдком СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Вальтер Ульбрихтын хүндэлэлдэ сайлалга хэбэ.

М. ГЕРАСИМОВ,
Д. ИОХИМОВИЧ,
В. ЛОБОДА.

Партийно-гүрэнэй хиналтын областной комитедтэ

ҺУРГУУЛИИН БАРИЛГАДА—ОНСО АНХАРАЛ

Республика доторнай һургуулиин ехэ барилга хэгдэнэ. Һүүлэй гурбан жэлэй туршада 13.400 һурагшадай һураха һургуули гүрэнэй мүнгэ зөөрөөр бүтээгдээ. Мүн олониитын хүсөөр, колхоз, совхозуудай, промышленна предприятинуудай үүсхэлээр 87 һургуули, 28 интернат, 38 һуралсалай мастерской, 32 спортын зал баригдаа.

Тиигэбэшье һурагшадай олон болохо бүри һургуулинууд дуталдана. Һүүлэй 3 жэлдэ һургуулиин байшангуудые бариха түсэб 87,3 процент, интернат һургуулиин хамтын байра барилга 35 процент дүүргэгдэһэн. Илангаяа энэ жэлдэ һургуулиин байшангуудые бүтээхэ хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Үнгэрһэн 4 һарын туршада хахад жэл соо юрэнхы һургуулинуудай барилга бүтээлгэдэ һомологдоһон мүнгэнэй миил 62 процентнь ашаглагдаа. Илангаяа Улаан-Үдэ городой Соведэй гүйсэдкомой мэдэлдэ ородог һургуулинуудай барилга аали нобшоор ябуулагдана, хахад жэлэйнь түсэб оройдоо 29 процент бэелүүлэгдээд байха юм.

Һургуулинуудай барилгада тохёолдоһон энэ хангалтагүй байдал партийно-гүрэнэй хиналтын областной комитедэй заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээд, энэ шухала хэрэгтэ республикын Гэгээрэлэй министерство, ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдком, ажахын эмхи зургаанууд анхаралаа хүсэд табинагүй гэжэ тэмдэглэгдээ.

Эдэ бүгэдэ уршагһаа боложо, олохон һурагшад хоёрдохи халаанда һуралсаха баатай бологдоно, үйлэдбэриин мэргэжэл абаха һуралсалаа таагүй байрада үнгэргэнэ.

КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй партийно-гүрэнэй хиналтын комитет эдэ бүхы дутагдалнуудые дары усадхаха, 10 үдэрэй туршада барилгын эмхи зургаануудтай хамтаржа энэ асуудалые тодорхойлон хаража үзэхөөр Гэгээрэлэй министерство уялгалагдаа. Хэрбээ барилгын эмхи зургаануудай хүдэлмэриингөө шанар һайжаруулаагүй байбалнь, барилга эрхилэгшэдтэ бүри шанга зэмэ тохоогдохо гэжэ заагдаба. Мүн проект зохёодог предприятинуудай урда шанга эрилтэ табигдаа.

АЖАЛШАДТА ЗЭЭЛЕЭР ЭД БАРАА ХУДАЛДАХА ТУХАЙ

«Хүдэлмэришэдтэ, алба хаагшадта эд бараа зээлеэр худалдаха тухай» РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1959 оной августын 20-ной тогтоол Улаан-Үдэ городой худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд хангалтагүйгөөр бэелүүлнэ гэжэ партийно-гүрэнэй хиналтын областной комитедэй шалгалтаар элирхэйлэгдэһэн. Илангаяа горпромторгын, түмэр замшадай болон уһан замайхидай ОРС-нуудай магазинууд тогтоолоор хараалагдаагүй эд бараа хүнүүдтэ зээлеэр худалдаха ябадал гаргаа. Тиихэдээ тэдэнэр хүнүүдэй һарын салин зүбөөр баримталдаггүй байһаниинь элирээ. Тэдэнэр өөһэдөө мэдээд эд бараанай түлөө түлэгдэхэ мүнгэнэй болзор һунааха, уридшалан түлэхэ авансые бага болгохо, документнүүдынь һайса бэшэхэгүй буруу заншалтай болонхой.

Имагтал иимэ ябадал гаргаһанай уршагһаа зээлеэр худалдагдаһан эд бараанай түлөө орохо аяар 40 мянган түхэриг, тэрэ тоодо горпромторгын магазинуудта. — 33 мянган түхэриг тогтоогдоһон болзортоо түлэгдөөгүй байшоо.

Буряадай АССР-эй Худалдаа наймаанай министерство (нүхэр Хабалов), Улаан-Үдын горпромторг болон Универмаг (нүхэд Шутуков, Петелин), түмэр замшадай болон уһан замайхидай ОРС-нууд (нүхэд Караманов, Вайнштейн) эндэ хэлэгдэһэн дутагдалнуудые дары усадхажа, хүнүүдтэ зээлеэр эд бараа худалдаха заабари, тогтоол наринаар баримталха ёһотой гэһэн эрилтэ партийно-гүрэнэй хиналтын областной комитет табиба.

ХИНАЛТА ХЭР ТАБИГДАНАБ?

Партиин ЦК-гай февралиин Пленумэй тогтоолой ямараар бэелүүлэгдэжэ байһан тухай Зэдын үйлэдбэриин управлениdэхи партийно-гүрэнэй хиналтын комитет хэр анхаралаа табинаб гэһэн асуудал областной комитедэй заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Хүдөө ажахые ашаг ехэтэйгээр хүгжөөхэ асуудалнуудта партийно-гүрэнэй хиналтын тус комитет ниилээд анхарал табиһан байна. Илангаяа хабарай тарилга саг соонь, һайн шанартайгаар үнгэргэхэ, баян ургасын үндэһэ һуури табиха асуудал комитедэй гол анхаралда байһан.

Трактор, машинанууд хэр заһабарилагданаб, үрэһэн тарилгын шанарта хүргэгдэнэ гү, минеральна үтэгжүүлгэ, наг шэбхэ хэр зөөгдэнэб, зүбөөр хадагалагдана гү гэжэ олон зоной хабаадалгатайгаар хоёр удаа шалгалта хэгдээ. Тиихэдэ элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудые усадхаха тушаа хэмжээн абтаһан.

Поли, сабшалан уһалха хүдэлмэри шанга хиналтада абтаһан. Тиигэжэ энэ жэлдэ хоёр дахин ехэ тарялан, гурба дахин шахуу ехэ сабшалан уһалагдаа.

Хабарай тарилгын шанар шалгахын тула комитедэй гэшүүдһээ, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдһээ, штатнабэшэ инспекторнүүдһээ, эдэбхитэд болон пенсионернүүдһээ тусхай 5 комисси байгуулагданхай. Комисси бүхэндэ 1-2 ажахы даалгагдаа һэн.

Мал ажал хүгжөөхэ талааршье зарим тэды хүдэлмэри хэгдэһэн. Хиналтын энэ комитедэй гэшүүд управлениин колхоз, совхозуудта тэжээл буйлуулха, гидролизно аргаар дрожжо хэхэ, хэмэл һү бэлдэхэ талаар эдэбхи үүсхэл гаргаһан. Һаалиин ферменүүд, мал таргалуулха гүүртэнүүд онсо хиналтада абтанхай.

Мүн колхоз, совхозуудта захиргаанай, хамһабариин ажалда ябагшадай тоо үсөөрүүлхэ, колхознигуудай, совхозуудай хүдэлмэришэдэй хубидаа эдлэдэг газарай хэмжээе гуримшуулха, адуу малайнь тоо нормодонь оруулха талаар ехэ юумэ хэгдэһэн байна.

Тиигэбэшье тус комитедэй ажал ябуулгада горитой дутагдалнууд бии гэжэ партийно-гүрэнэй хиналтын областной комитет тэмдэглэһэн байна. Комитет, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Шатуев бүхы ажал ябуулгадаа үйлэдбэриин управлениин хүдэлмэрилэгшэдтэ, штатнабэшэ инспекторнүүдтэ түшэглөөд лэ, колхоз, совхозуудта эмхидхэгдэһэн, олониитын хабаададаг хиналтын бүлэгүүд болон постнуудай хүдэлмэри һайжаруулха гэжэ оролдодоггүй байһаниинь шүүмжэлэгдээ. Ушар иимэһээ Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздо, Ториин совхоздо хиналтын бүлэгүүд юушье хэнэгүй, Борьёогой, «Октябрский» совхозуудта, «Коммунизм» колхоздо тиимэ бүлэгүүд, ... тон муугаар хүдэлнэ. 2 мянга ... хүдэлмэрилэгшэдтэй Ториин ... нэгэшье отделенидэ хиналтын ... эмхидхэгдээгүй байшоо, ферм... гадануудта байгуулагдаһан ... дые хэншье ударидана гүй ... элирүүлэгдээ. Комитедэй ... хэмжээ ябуулганууд, түсэб ... хоз, совхозуудай хиналтын бү... тэ хүргэгдэнэгүй.

Комитет, тэрэнэй түрүүлэгшэ ... хэр Шатуев хүдөө ажахые ... тэйгээр хүгжөөхэ, үйлэдбэри... рүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ, ... лай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, ... циин өөрынь үнэ хямдаруулха ... экономическа бусад шухала ... нуудаар партийна советскэ, ... ажахын органуудай үмэнэ ... гөө дурадхал үсөөн табидаг ...

Элирүүлэгдэһэн дутагдал... дары усадхажа, колхоз, совхоз... хиналтын бүлэгүүд болон пост... дай ажал ябуулгые эрид һайжаруул... хыень Зэдын управлениdахи ... тын комитедые партийно-гүрэнэй хиналтын областной комитет уя... лаа.

А. БОРИСОВ.

Ахамад нүхэдэй ... вет нарин сэмбын ф... рикада эмхидхэгдэһэн ... Соведэй гэшүүд, ... дүршэлтэй мастерүүд, бригадирнууд бии ... һан дутагдалнуу... элирүүлэн усад... үйлэдбэрее зүбөөр ... хидхэхэ талаар ... ажал хэнэ. Шана... талаар мастер Г. П... ва, Т. Колодина, ... ээрэгшэд В. Малоф... ва, Е. Данилова гэг... дэй ээрэгдэһэн ... шалгажа байһан... зураг дээрэ харуул... дана.

Э. БРЮХАНЕНКО ... фото.

Баян-Голой омогорхол

Наран дээрэхэн гаранхай, сэлмэг сэгээн тэнгэридэ һэмжэн үүлэн торгоной хээдэл толотон байгаа һэн. Халтар шаргал, соходоо төөнтэй, алаг эреэн ба элдэб зүһэтэй буруунууд ногоондо үни садашаһан янзатай намхаг-намхаг гэнхэлэлдэжэ, зариманиинь «эдихэ, суглуулха юумэеэ дууһан суглуулааб» гэһэндэл, аргагүй томоотойгоор хибэдэһээ хибэнэ. Үдхэн һайнаар, нэгнытэрээ ургаһан ногоон соошье палайн хэбтэһэн мал бии.

Ойро тойрон тон намдуухан. Тэнгэри тулама гэхээр шүрэгэр хурса оройтой Тэмээн уулын оройгоор хоёр томо бүргэдэй бэе бээ дахасалдан, элин дэбихэнь элихэнээр харагдана. Эгээл энэ үедэ айхабтар таатайгаар малай бэлшэжэ, амтан эдеэтэ сэл хүхэхэн ногооe «шард-шард-шард» зулгааж ябатарынь, бүһэтэй хүнэй хонгёо хоолой баруун хажуудань дуулдашаба. Булта буруунуудынь һурагдаһан юумэдэл толгойгоо һалхи һүрюулэн үргэжэ, һарайлдатараа шагнаба. Шэлдэн сэхэ бургааһа аятайгаар заһажа хэһэн ташууртай залуу шираг хүн хүрин хээр моринойнгоо хатар жороонь булялдуулһаар хүрэжэ ерэбэ. Аргагүй абьястайгаар мүнөө һаяхан эдеэлжэ байтараа хэбтэшэһэн, соходоо томо сагаан төөнтэй гунжан, гунан гэхээр буруугай хажууда морёо тогтоогоод, бушууханаар буужа, тэрээнээ мэгдээхэ айлгахагүй гэһэндэл аргаахан бодхооба.

— Намдуун дулаахан байхаар үедэ үглөөнэй 3 часта бэлшээридэ гарахадаа иигэжэ залхуурдаг, эсэдэггүй бэлэйш. Мүнөө юундэ ядалдабаш, Малаадайхан,—гэжэ эзэниинь тэрээнээ эрхэлүүлэн эльбэнэ... Юрэдөө хажуу тээһээнь хаража байхада ехэ зохидшоохоор, малдашье, ан амитандашье нааргатайгаар хандаа һаа, угаа дуратай, эрхэлжэ тооной байха юм байна гээд бодоо һэм. Тиигэһээр байтар дүтэ тойрон бэлшэжэ ябаһан буруунуудынь эзэеэ угтаһан, һайхашааһан юумэдэл, тус бүридөө бүри дүтэлхэ гэжэ оролдоһон шэнги үзэгдөө.

Байгал далайн хойто захын, Ага найман эсэгын, үргэн Буряад оронойхүн зондо мэдээжэ болоһон Баргажанай Баян-Голой эгээн шалгарһан эрхим үүсхэлшэ Баатар Гармаевич Будаевай ажал дээрэнь иигэжэ дайралдаһан байгдаа.

Коммунис партиин гэшүүнэй хүндэтэ нэрые алхам бүхэндөө улам улам дээшэнь үргэжэ ябаһан, коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Баатар Будаев һаял 28 хүрэхээ байнхай. Теэд хара багаһаа хойшо түрэл колхозойнгоо элдэб ажалда, бухал шэрэхэһээ эхилээд, үбһэ сабшаха, таряа хадаха, орёо нарин машина техникэ жолоодон ябаха хүрэтэр ажалые дууһан хэжэ үзэһэн байха юм. Һүүлэй хэды жэлэй туршада залуу мал, тугал буруунуудые эрхим шадабаритайгаар мяхажуулан, хурга зузаан гадартай болгожо табидаг алдартай. «Нэгэ юумэ шадажа ядаа һаа, унтаха нойргүйгөөр ябажа, нюуса далдыень шудалжа гарадаг. Баатарай шадахагүй юумэн гэжэ огтолон байхагүй» гээд нютагайхидынь дууһан мэдэхэ.

Бодо мал шахан, бэлшээн таргалуулха түрүү дүй дүршэлые Баатар саг үргэлжэ шудалжа, бүхэли наһаараа мал дахаһан үбгэд, хүгшэдтэй хододоо зүбшэжэ, шадабаринень дамжуулан абажа ябадаг заншалтай. Республикын, түбэй элдэб газетэ, журналнуудта гараһан малшад тухай бэшэгые уншангүй үнгэргэдэггүй. Бодо малые бэлшээридэ шадамар һайнаар ябуулжа, сүүдхэдээ толгой бүриинь шэгнүүрые килограммаар нэмээхэ тухай бэшэгые һаяшаг тон анхаралтайгаар уншажа, сугтаа ажалладаг үеынгээ нүхэртэй, Зоя Шараевнатай, Бадмацу эжытээ зүбшэн хэлсээ һэн.

— Һая наанадаа Баргажандамнай иимэ һайн хабар ерээгүй. Үбһэ ногоо, малай эдеэлсэ хэрэглэжэ шадаа һаа, элбэг лэ байна. Бурууи бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхэдээ килограмм хүрэтэр нэмээхэ дүүрэн арга бии,— гэжэ Бадмацу эжынь найдамтайгаар дуугарба.

Урзанда, нёдондошье хараһан мал бүхэнэймнай шэгнүүр тунга бэлшээриин үедэ килограмм, килограммаар нэмээ һааб даа. 100 хоногой туршада мал бүхэмнай 100 килограммаар нэмээ һэн гэжэ мэдэнэбди. Малые сүүдхэдээ 15—16 часай туршада бэлшээридэ ябуулхада мяхажангүй, таргалангүй яахаб,— гээд, Баатар хүбүүниинь Зоя тээшээ хаража миһэлзөө.

Үдэшэлэн бүрэнхы харанхы боложо, арбаад алхам газарта байһан малай харагдахаа болиходонь, 10—11 часай үеэр буруунуудаа хотондонь оруулдаг. Тиигээд үглөөнэй 3 часта ойрынгоо тунга бэлшээридэ түлэг дундаа буруунуудынь эдеэлжэ байдаг юм. Малай эдеэмэр болохын түлөө тэжээлэй дабһа байра шадараанье адхажа, бэлшээри дээрээнье абаашажа эдюулдэг. Гэхэ зуура түргэ түргэн, малай ая дуран соонь, сособой хаража байгаад уһалдаг. Үдын шанга наранай үеэр сэльгээ һэрюун газарта, уһан голой эрье шадар дура зоргоорнь тиирүүлэн амаруулдаг.

170 толгой буруунуудайнгаа тус бүриин зүһэ шэнжые, абари зангыень, хайшан гэжэ эдеэлдэгыень, ямар үбһэ ногоондо, тэжээлдэ дуратайень, ямарайнь хажар мүргэдэг байһые, ямарайнь хирюу номгон байһаниие дууһан адаглажа ябадаг юм. Жэншээлбэл, эдэнэйнгээ уһалжа байхада, хирюу номгон буруунуудыень өөрөө бэенхэдэн хаража, туужа, хажуудань һахижа байгаад уһалдаг. Ямар нэгэ бурууиай үбһэ ногоон эдисэгүй халта болоо һаань, дары шалган үзэжэ, эдеэнь буйлуулан үгэжэ, тарихыень тарижа байгаад һайжаруулдаг.

Баян-голойхидой омогорхол болоһон энэ Баатарай буруунууд Хара уһан гэдэг нютагта байражанхай. Эндэхи газарынь уужам, тэгшэ. Бэлшээриин ногоое тон шадамар зүбөөр хэрэглэхын түлөө тусхай түсэб зоотехник Цэгмит Аюшеевтэй зохёоһон байна. Эгээ ургасатай ногоотой газартань малаа хоёр гурбан хоногто тэнсүү тааруугаар бэлшээгээд, удаадахи зуруудтань ородог. Үбһэ ногоонойнь түрүүшынгээ газарта һайса хүсэжэ ургаад байхада, хори шахуу хоноод эндээ дахин хоёрдохёо бэлшээдэг. Иигэжэ үдэр һүниие мэдэнгүй шахуу Зоя нүхэртэеэ адуулхынгаа забһарта бэлшээриеэ таарамжатай газартань уһалдаг, модо шулууниаань сэбэрлэдэг.

Мүн малдаа эдюулхэ үбһэ тэжээлээ морин косилкаар гэртэхинтээ хамта сабшажа абадаг. «Бүхы ажалаа тон бодомжотойгоор, хямда үнэ сэнтэйгээр хэхын түлөө оролдоогүйдэ продукциин үнэ сэн яагаад хямдархаб» гэжэ Баатар хөөрэдэг юм. Малайнь хото хорёо, хаамаг, һургааг, гасуунуудынь, нэгэ хадааһан хүртэрөө тон гамтайгаар хэрэглэгдэдэг.

Мүнөө оролдосотой һайнаар бэлшээн таргалуулжа байһан 170 буруунуудайнь тус бүриин шэгнүүр 170—180 килограмм хараатай болохо байна. Бэлшээриин һайхан сагай дүүрэтэр тус бүриин шэгнүүрые 300—350 килограммда хүргэхэ харюусалгатай зорилгоёо Баатар Будаевай Зоя нүхэртэеэ сохом бэелүүлхэнь найдамтай. Мал бэлшээн таргалуулха республиканска мүрысөөндэ хам оролсоһон коммунис ажалай ударник Баатар Гармаевич Будаев Зоя нүхэртэеэ ажалай гайхамшагта жэшээ харуулхал байха гээд этигэхээр.

Д. ЧИМИТОВ,
манай тусхай корр.

ОЛОН ЯҺАТАНАЙ ЦЕХТЭ

Онёо голой эрьедэ түбхинэһэн тосхон. Эндэхи 640 киловатт хүсэтэй электростанциин ута хоолойһоо үдэр һүнигүй хара утаан бушхан дэгдэжэл байдаг. Тиихэдэ тус һууриндамнай олон хүдэлмэришэдтэй баһа нэгэ газар бии юм. Энээн уруу тоһон боложо нэбтэршэһэн хубсаһатай улад үглөө бүри яаралтайгаар субажал байха. «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй Онёогой мастерской» гэһэн гаршаг тэндэ ошоходоо уншаха байхат.

Энэ мастерской руу орон ябатарнай урдаһаамнай ерэжэ ябаһан хүн «Таанад хэндэ хэрэгтэйбта?» гэжэ асуугаа һэн.

— Нүхэр Казанцевтай, МТМ-е даагшатай уулзаха һанаатайбди, — гэхэдэмнай, тэрэ нүхэр энеэбхилэн алдаад:

— Казанцевтнай би болохоб. Ямар хэрэгтэй һэмта? — гэжэ урдаһаамнай асуудал табиба.

...Мотоор заһадаг цех. Задалаатайшье, хабсаргагдажашье байһан мотоорнууд. Хүн бүхэн лэ ямар нэгэн ажалтай, сүлөөгүйнүүд. Нюргаар багашаг, тоһо шоройгоор гар, нюураа яһалашье будажархиһан, ямар нэгэн түмэр хуурайгаар ярьятар үрижэ һууһан хүнтэй танилсабабди.

— Ягофар Загрудинов, —гээд, нэрэ обогоо дурдана.

Ягофар Загрудинович Загрудинов Эсэгэ ороноо хамгаалгын ехэ дайнай һүүлээр Баян Гол нютаг нүүжэ ерэһэн хүн. Тэрэл гэһээр механизаторай мэргэжэл шудалжа, энэл мастерской дотор арба гаран жэлдэ таһалгаряагүй ажаллажа байһан нүхэр. Хэһэн ажалдаа үлэмжэ ханалгатай, һүбэлгэн бэрхэ механизатор Ягофар Загрудинов мэдээжэ хүнүүдэй, түрүүшүүлэй нэгэн болонхой. Тэрэнэй нэрэ алдар предприятиин хүндэлэлэй дэбтэртэ бэшэгдэнхэй, нэгэнтэ бэшэ шагнал магтаалдашье хүртэһэн байха.

Аяар холоһоо ерэһэн нүхэр Загрудинов шэнэ нютагтаа айл бүлэ боложо түбхинэнхэй. Слесарь мэргэжэлтэй, энэ габшагай нүхэрнай татар яһанай хүн байшоо.

Энэ цехтэ Александр Олейников, Спиридон Ефимов, Сергей Михайлин гэжэ ород хүнүүд хүдэлдэг. Хэниинь хэншье гэшэгүй автомобиль болон тракторай мотоорнуудай орёо оньһо табан хурган шэнгеэр мэдэхэ болоһон мэргэжэлтэд. Хүдэлмэриингөө хажуугаар нүхэд Олейников, Ефимов гэгшэд уран һайханай коллективэй гэшүүд һэн тулада тэрэнэй хүдэлмэридэ ходо хабаадалсажа, хатар танца, ирагуу аялгата дуу бэрхээр гүйсэдхэдэг, баян дээрэ наададаг, концерт харагшадые хүхеэн һонирхуулдаг юм.

Эрхэтэ Бадмаевич Тогмидон, Хубилай Ринчинович Эрдынеев гэжэ нютагай хоёр механизатор эндэмнай баһа ажалладаг байшаба. Нүхэр Эрдынеев тракторист хүн, баһал мотоор заһабарилагша. Механизатор Эрдынеевэй бүтээһэн юумэнь муугаар, шанаргүйгөөр хэгдээ гэжэ огто дуулдаагүй юм гэжэ мастерскойе даагша манда тэрээн тухай хөөрөө һэн.

— Ягофар бидэ хоёр коммунис ажалай ударнигууд гэһэн нэрэ хүндэтэй болохын түлөө тэмсэжэл байна гээшэбди. Тэрэ зориһондоо, хүсэһэндөө хүрэхын хойноһоо шадал мэдүүлэн шандааһатайгаар лэ хүдэлхые оролдогшобди, — гэжэ нүхэр Тогмидон заһабарилагдаһан нэгэ мотоор шэнжэлжэ байха забһартаа хэлээ һэн.

Гурбан үндэһэ яһатанһаа бүридэһэн тус цехэй коллектив габшагай, үнэнхэ зүрхэнһөө хүдэлдэг байһыень тэдэнэй хэһэн ажалайнь бүтээсэ, шанарынь гэршэлжэ үгэнэ. Эндэ хүдэлэгшэд үдэрэйнгөө даалгабари 120—130 процентһээ доошонь оруулдаггүй юм. Тэдэнэй заһабарилһан мотоорнуудтай тракторнууд Баян Голой, Уланай колхозуудай полинууд дээгүүр энэ хабартаа һаад тойбогүйгөөр, үдэр һүнигүй хүнхинэн, зэрэлгээтэн байгша тала дайдые сууряатуулжал ябадаг шуу.

А. ОЧИРОВ,
Баргажанай аймаг.

ИИМЭ АРГЫН АША ЕХЭ

Түрүү дүй дүршэлөө халан абалсая

Үдэр, һүнишье, үбэлэй шэмэрүүн хүйтэндэ, хабарай харгын муудаһан үедэшье леспромхозоймнай МАЗ машинанууд модо шэрэлгээ таһалдуулдаггүй. Эдэ автомашинанууд гурбан халаанда ашаглагдадаг болоо.

Бидэнэр түрүүшынхеэ 1959 ондо ажалаа иимэ шэнэ аргаар эмхидхэжэ һэмди. Жолоодогшод В. Ф. Григорьев, И. Н. Наземкин, И. А. Кумсков гэгшэдэй экипаж автомашинануудаа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахын тула ажалаа гурбан халаанда эмхидхэхэ үүсхэл гаргаад, шэнэ ёһоор хүдэлнэ.

Түрүүшын үдэрнүүдтэ элдэб бэрхэшээл тохёолдоо. Энэньшье ойлгосотой. Шэнэ юумэ нэбтэрүүлхэ, үйлэдбэреэ урдынхидаа орходоо ондоогоор эмхидхэхын тула олон шэнэ асуудал шиидхэхэ хэрэгтэй болобо. Модо ашагшадай ажал үдэр һүнигүй эмхидхэхэ, жолоошодой ээлжээгээр ажалдаа гараха, автомашинануудай техническэ харууһа эмхидхэхэ гэхэ мэтэ асуудалнуудые заатагүй шиидхэхэ эрилтэ табигдаа. Жолоодогшод, модо ашагшад, механигуудай хамтын хүсөөр, анхарал оролдолго гаргаһанай ашаар эдэ асуудалнууд шиидхэгдээ.

Модо шэрэлгые гурбан халаанда һайнаар ябуулхын тула юу хэхэ, ямар хэмжээ абаха тухай үйлэдбэриин, профсоюзна суглаанууд дээрэ нэгэнтэ бэшэ зүбшэн хэлсэгдээ, зүб шиидхэбэри, хэмжээ абаха хэрэгтэ леспромхозой бүхы хүдэлмэришэд хабаадалсаа. Энээнэй ашаар үдэр ерэхэ бүри модо шэрэлгэ жэгдэ һайнаар ябуулагдадаг болоһон, ажалай эмхидхэл һайжаруулагдаһан байна. Иимэ үүсхэл гаргаһан жолоодогшод Григорьев, Наземкин, Кумсков түрүүшээр дайралдаһан бэрхэшээлнүүдһээ айгаагүй, шэнэ арга нэбтэрүүлхэ гэжэ эршэмтэйгээр оролдоо. Тэдэнэй үүсхэлые бусад жолоодогшод дэмжэжэ, мүн гурбан халаанда хүдэлхэ байһанаа мэдүүлбэ. Нүхэр Мирко—Вологин—Колтунов гэгшэдэй, Арнгольд—Черников—Шелкунов гэгшэдэй экипаж шэнэ аргаар хүдэлжэ эхилһэн байгаа. Энэ түрүү арга дэмжэгшэдэй тоогой олошорхо бүри ажалайнь эмхидхэлэй һайн байһыень хүдэлмэришэд мэдэрһэн байха.

Илалта өөрөө миин ерэдэггүй гэжэ мэдээжэ. Жолоодогшодой ажалые гурбан халаанда эмхидхэхэ арга манай леспромхоздо 3—4 жэлэй туршада нэбтэрүүлэгдээ. Леспромхозуудай дундаһаа шэнэ аргаар түрүүшынхеэ хүдэлжэ, зарим тэды дүй дүршэлтэй болобобди. Энэ арга юугээрээ һайн бэ, юу манда үгэбэ гээшэб? Нэгэдэхеэр, автомашинануудай миин байха ушар усадхагдаа, тэдэмнай бүтээсэтэйгээр ашаглагдадаг болоо. Хоёрдохёор, жолоодогшод хараалагдаһан сагһаа ехээр хүдэлнэгүй. Урдань, хоёр халаанда ажаллахадаа, тэдэнэр сагһаа үлүү ехээр хүдэлхэ баатай бологшо һэн. Мүнөө жолоодогшодой ажалайнгаа һүүлээр һайнаар амарха арга хангагдаа. Мүн энэ дүй дүршэл үшөө юугээрээ һайн бэ гэхэдэ иимэ: автомашина гурбан халаанда ашаглахада, илангаяа үбэлдөө аша туһатай.

Гурбан халаанда хүдэлдэг жолоошодой ажалай саг халаан бүхэндэ дунда зэргээр арба нэгэн час болоно. Тэрэ өөрынгөө халаанда хүдэлөөд, автомашинаа нүгөөдэ жолоошодо тушаагаад, нэгэ сүүдхэ соо амардаг. Иигэжэ жолоошон бүхэн долоон хоногой туршада дүрбэн халаанда хүдэлнэ. Тиихэдэ тэдэнэр үдэрэй, үдэшын халаанда ээлжээгээр гарадаг. Нэгэ экипажай гэшүүд нэгэ путевой хуудаһатай, тэрээн дээрэ бэшэгдэһэн салин хүлһэ хоорондоо аб адляар хубаажа абадаг.

Автомашинануудта модо ашаха, буулгаха ажал бүхэли сүүдхэ соо таһалгаряагүйгөөр эмхидхэгдэнхэй. Тракторнуудта тодхогдоһон К-7 кранаар модон ашагдана, ТЛ-4, ТЛ-5 түхэлэй лебедкоор, ТДТ-60 трактораар буулгагдана. Мастерска участок бүхэн хэдэн лебедкотой. Нэгэнэйнь эбдэрээшье һаа, нүгөөдэ лебедко хэрэглэгдэнэ.

42 километрэй газарта модо шэрэхэдэ халаанай бүтээсэ 38—40 кубометртэ хүргэгдэдэг. Харин хабарай сагта, харгын муудахада модон дүтэ газарһаа шэрэгдэдэг. Гурбан халаанда хүдэлдэг жолоошод ехэ бүтээсэ туйлана. Жэшээлхэдэ, МАЗ-501 автомашинын жолоошод А. Куксенко—Н. Егоров—Д. Азаренко гэгшэдһээ бүридхэгдэһэн экипаж 44 километрэй газарһаа үнгэрһэн жэлэй туршада 13644 кубометр модо шэрэһэн юм. Харин түсэбынь 12674 кубометр байһан. Коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэхөөр мүрысэдэг нүхэд Вологин—Мирко—Колтуновой экипаж 12103 кубометр шэрэхэ даабаряа 13039 кубометртэ хүргөө һэн. Тус экипаж 65500 кубометр модо шэрэхэ долоон жэлэйнгээ түсэбые байгша оной июлиин нэгэ болотор дүүргэхэ уялга абаад, тэрэнээ нэрэтэй ... тэйгөөр дүүргэжэ байна. Июнии... нэй байдалаар 62000 кубометр ... рэгдээ. Долоон жэлэй дүүрэтэр ту... һөө гадуур 1600 кубометр мо... рэхэ зорилго тэдэнэр урдаа та... хай.

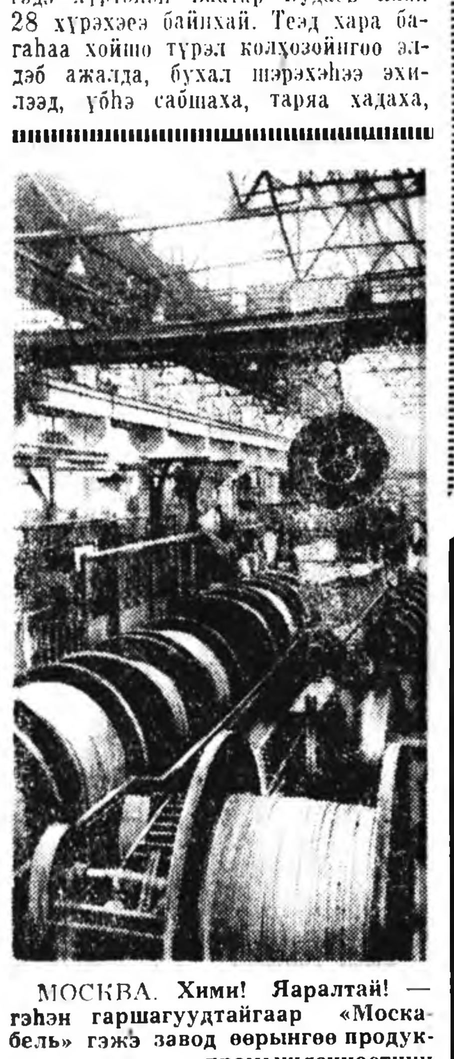
Модо шэрэдэг автомашины ... жууд эмхитэй һайнаар, эрш... шангаар ажаллажа, амжалта ... на. Экипаж бүхэн эбтэй эетэй, ... гахан коллектив болонхой. «Бу... нэгэнэйнгээ түлөө, нэгэниинь б... найнгаа түлөө» гэһэн ёһо гури... римталан ажаллана. Жолоо... өөһэдынь һайн дураар экипаж... эмхидхэхэ хэрэгтэй. Тиихэдэ т... эбтэй эетэйгээр, нэгэ һанал ... зэтэйгээр ажалладаг. Экипаж... шүүд жолоодожо байһан автомаш... яа өөһэдөө заһабарилдаг занша...

Леспромхозой автогаражай кол... тив даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ, ... дэнэр түрүүшын кварталай түс... холо үлүүлһэн байна. Мүн унта... таба һарын ажалай үрэ дүн ... һайн. Энэ хугасаада 71000 куб... модо шэрэхэ түсэб 107,5 прo... хүргэгдэнхэй. Нүхэд И. А. Ку... Н. М. Колтунов, В. П. Вологи... шэд леспромхозой эрхим жоло... гэжэ суурхадаг.

Автомашинануудые гурбан ха... да ашаглажа, ехэ бүтээсэ ту... арга леспромхоз бүхэндэ бии. ... энэ арга үшөө олон леспромхоз... хэрэглэгдээгүй байһаар. «Заб... лес» комбинат модо шэрэдэг ... нануудые гурбан халаанда хүд... дүй дүршэл бусад леспромхоз... нэбтэрүүлхэ зорилгоор манай ... рүү дүй дүршэлэй һургуули ... һэн юм. Шулуутайн, Итанцын, ... най болон бусад леспромхозуудай ... лоошод манай эндэ ерэжэ, түрүү... лоошодой дүй дүршэлтэй тани... Тэдэнэр хараһан, ойлгоһон ю... өөһэдынгөө леспромхоздо нэбтэр... хэ гэжэ шиидээ.

Модо шэрэлгые таһалгаряагүй... наар эмхидхэхын, автомашина... бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахын ... жолоошодой ажалые гурбан хал... эмхидхэхэ шухала. Энээниие б... өөһэдынгөө дүй дүршэлһөө ой... абаабди. Автомашинануудаа гу... халаанда ашагладаг болыт гэжэ ... шодто дурадханабди.

Ю. САВЧУК,
Горхоной леспромхозой глав... механик.

МОСКВА. **Хими! Яаралтай! — гэһэн гаршагуудтайгаар «Москабель» гэжэ завод өөрынгөө продукцие химиин промышленностиин предприятинуудта эльгээнэ. Зураг дээрэ: Ехэ химиин предприятинуудта хэрэгтэй кабель гаргадаг цех соо.**

ТАСС-ай фотохронико.

БЕЛОРУССИИН УЛАСХООРОНДЫН ХАРИЛСААН

Хорин жэлэй урда тээ, 1944 оной эхеэр, СССР-эй Верховно Совет гадаадын оронуудтай сэхэ харилсаха, тэдээнтэй хэлсээ баталха эрхэ союзна республиканууудта олгоо һэн. Энэ хуули бусад оронуудтай Совет Социалис Республикануудай Союзай холбоо харилсаагаа үргэдхэхэ хэрэгтэ ехэ үүргэ дүүргэһэн байна.

1944 ондо СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерство (тиихэдэ Наркоминдел гэжэ нэрлэгдэдэг байһан) ниитэ-союзна байһанаа союзно-республиканска болгогдон шэнэдхэгдээ бэлэй. Тиин СССР-тэ багтаһан союзна республиканууудта оор өөрын гадаадын хэрэгүүдэй министерствэнүүд байгуулагдаһан юм. Энэнь тэдэ республиканууудай гүрэнэй асуудалаар бэеэ даанхай байдагые тодорхойлон харуулаа. 1944 оной мартын 24-дэ ниислэл хото — Минскынгээ гитлеровскэ булимтарагшадһаа сүлөөлэгдэхэ ойртоод байхада, Белоруссиин ССР-эй Верховно Совет республикынгаа правительство дотор Арадай гадаадын хэрэгүүдэй комиссариат (мүнөөнэйхеэр министерство) байгуулаа бэлэй. Тэрээниие гүрэнэй, ниитын элитэ ехэ ажал ябуулагша белорусс Кузьма Кисилев толгойлно.

«Белоруссиин ССР-эй уласхоорондын харилсаан» гэһэн ном Кисилёвой редакцяар һаяхан гараба. Энэ номые республикын дипломадууд, уласхоорондын асуудалаар мэргэжэлтэд бэшэһэн байна. Үнгэрһэн хорин жэлэй туршада эб найрамдалай түлөө, арадуудай хоорондын нягта харилсаанай түлөө Белоруссиин республикын, тэрэнэй дипломати болон олониитын хайшан гэжэ тэмсэһыень, империализмда, колониализмда эсэргүүсэн, ООН-ой Уставаар табигдаһан эрилтэнүүдые бэелүүлэлсэхын түлөө шууд сэхээр тэмсэһыень харуулһан ехэ материал тэрэ ном соонь суглуулагданхай.

Белоруссиин ССР ООН-ой Устав баталхада түрүүшынхидэй нэгэн боложо гараа табиһан юм. Энэ республика ООН-ой Генеральна Ассамблейн бүхы сессинүүдтэ хабаадаа. Эб найрамдалай хэрэгые, арадуудай аюулгүй байдалые хамгаалан, «Дайнай гэмтэдые барижа хэһээхэ тухай» резолюциин проектые Белоруссиин делегаци 1946 ондо ООН-ой Генеральна Ассамблейн нэгэдэхи сесси дээрэ оруулаа һэн. Энэ дурадхал Белоруссиин зүгһөө гараха ёһоороо гараһан байгаа. Юуб гэхэдэ, СССР-эй баруун хилэ шадар оршодог Белорусси гитлеровскэ хархисуудһаа боложо туйлай ехэ материальна хохидолдо ороһон, хэмгүй олон хүнүүдээ алуулһан юм.

Агуухэ Октябриин социалис революциин ашаар өөрын гүрэн түрэтэй болоһон белорусс арад бүхы оронуудай национальна бэеэ даанхай байхын түлөө эрид шууд, эбсэшэгүй тэмсэнэ. Эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө арадуудайнь баатаргаар тэмсэһэн, мүнөөшье заримайнь тэмсэжэ байһан Индонези, Урда Корей, Алжир, Урда Вьетнам болон бусад оронуудһаа гадаадын сэрэгүүдые гаргаха гэһэн дурадхалые Белоруссиин ССР-эй делегаци эдэбхитэйгээр дэмжээ һэн.

Эб найрамдалай түлөө, арадуудай хани барисаанай түлөө, колониализмда эсэргүүсэһэн Белоруссиин тэмсэл дэлхэйн арадуудта ехээр һайшаагдана. Белоруссиин ССР ООН-ой Экономическа ба Социальна Соведэй, Экономикын болон ажалда хабаадуулха комиссиин, Хүнэй эрхэ аршалха комиссиин, Эхэнэрнүүдэй эрхэ аршалха комиссиин, Үхибүүдэй уласхоорондын фондын гүйсэдкомой, Транспорт эрхилхэ комиссиин, Социальна комиссиин, мүн бусад органуудай гэшүүн боложо һунгагданхай.

Белоруссиин ССР ООН-ой Экономическа комиссиин, тэрэнэй хүдөө ажахын, электроэнергиин, модон-материалнуудай ба бусад комитедүүдэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Гэхэтэй хамта республикын таһалгаряагүй ургажа байгаа экономико уласхоорондын худалдаа наймаанда, хүгжэжэ байһан оронуудта туһалха хэрэгтэ улам ехээр хабаадаха арга олгоно. Белоруссиин маркатай трактор, автомобиль, двигательнүүд болон бусад олон түрэлэй машинанууд дэлхэйн 50 гаран оронуудта абаашагдана.

Белоруссиин ССР уласхоорондын 12 тусхай эмхи зургаанууддай, тэдэнэй тоодо гэгээрэлэй, эрдэм болон соёлой асуудалаар Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин, Ажалай уласхоорондын организациин, Атомай хүсэ шэнжэлхэ уласхоорондын агентство, Бүхэдэлхэйн почтово холбоон, Электро-холбооной уласхоорондын союз, Бүхэдэлхэйн метеорологиин эмхи гэхэ мэтэ зургаануудай гэшүүн юм.

1958 он хүрэтэр Белоруссиин ССР дипломат хүдэлмэрилэгшэдөө Советскэ Союзһаа Нью-Йорк... байдаг Саг үргэлжын түлөөлэгшэ... дэй тоодо оролсуулан, ООН-до ... баададаг байһан. Нэгэдэмэл ... цануудай Организациин дэргэд... Белоруссиин Совет Социалис Ре... публикын Саг үргэлжын түлөөлэг... шэдэй зургаан байгуулагдаһан... зургаан жэл болобо.

«Белоруссиин ССР-эй уласхоо... рондын харилсаан» гэжэ ном эн... совет республикын түүхэдэхи ех... ойтой—гитлеровскэ булимтараг... шадһаа тэрэнэй сүлөөлэгдэһэн... хорин жэлэй ойтой тохёолдо... хэблэгдэн гараба. Тиин энэ... СССР-эй аха дүү республиканууд... дай нэгэн — Белоруссиин бүх... дэлхэй дээрэ эб найрамдалай тү... лөө эрид шууд, эдэбхитэй шудар... гаар тэмсэжэ байһыень али то... доор харуулна.

Яков УШЕРЕНКО.

БУРЯАД ҮНЭН

2-дохи нюур.
1964 оной июниин 11.

…ряадай комсомолой 40 жэлэй ойдо

…Хоринн совхозой залуу һаалишад Буряадай комсомолой 40 жэлэй ойе ажалай шэнэ илалтаар уг… Энэ совхоз гүрэндэ һү худалдаха уялгаяа уридшалан, майн 29-дэ дүүргээ. Совхоз соогоо комсо…луушуулай, 5-дахи отделениин Хулдат тосхондохи нүхэр Поломошновой гүүртэ түрүүлжэ ябана. …дээрэ: Хулдат отделениин коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэтэй гүүртын бүлэг һаалишад.
.А МАНТАЕВАЙ фото.

ЗАМАЙ ЗАЛУУРШАД ОЛОШОРНО

…шье ябахада республи…ай комсомолшууд болон …шуул ажал хүдэлмэри дээ…лай габьяа харуулжа, аха …нгөө зүгһөө һайшаал маг… хүртэжэ, замай залуур…болодгоосоо суурхуулна. …а Буряадай комсомолой …ой һайндэртэ нюү… омог дорюун мэ… абтана.

Манай управлениин комсо… болон залуушуул 40 …гэ ойе ажалай амжалтаар …а эхилһээр үнихэнэй юм. …, хонидой түл абалгын …онишодто туһалагшаар …оһоон комсомолшууд …жалтай. Мүнөө дээрээ …ан дотор 110 мянгаһаа … хурьгэ абтаад, тарзагүй… …тэжээгдэжэ байнхай. — …лын управлениин ВЛКСМ-…итедэй хоёрдохи секретарь … Тулусоев мэдээсэнэ.

— Хурьгадые абалга дээрэ …шалгаа гэзэшэб?

— Хурьгашадаар альгэгэ…аушуул ВЛКСМ-эй обкомой …, социалис мүрысөөнэй …ай танилсажа, 100-һаа … хурьга абаха зорилго таби…һан юм. Мүрысөөндэ оролсоһон бэрхэшүүл — Борьёогой совхоздо ажаллаһан Тамара Дуринова, Мария Бадмаева гэгшэд 200 хонинһоо 200 хурьга абалсажа, бултандаа дундаһаа шалгараа. Торийн совхоздо, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздо ажаллаһан Анна Островская, Зина Дымчикова болон бусад 100-һаа 97 хурьга абалсаһан байна.

— Таряан ажалда комсомолшууд ямар хубитаяа оруулалсаа хаб?

— Хабарай тарилгада комсомол, залуушуулаймнай оруулһан хубитань ехэ. Илангаяа полиин «хатанда» манай комсомолшууд һаналаа ехээр хандуулна. Мүнөө управлениин дотор кукуруза ургуулагшадай 47 звено эмхидхэгдээ, полиин «хатанай» хойноһоо харууһа хэжэ байнхай. Комсомол-залуушуулай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй ёһоор, гектарай 200 центнер ногоон массын ургуулжа шадаһан звено управлениин шанда хүртэхэ юм. Тиимэһээ кукуруза ургуулагшадһай дунда бүри ургаса хуряажа абахын тула үдэр, һүнигүй ажалаа эмхидхэнхэй.

Борьёогой совхозой коммунис ажалай бригадын хүндэтэ нэрэ зэргын түлөө тэмсэжэ ябаһан комсомол-залуушуулай һү һаалиин гүүртынхид илангаяа эрхим амжалта түйланхай. Эдэнэр һүү һааха хахад жэлэйнгөө түсэбые һара урид дүүргэжэ, управлениин доторо суурхуулба. Һаалишан хахад жэлэй габшагай ажал үндэрөөр сэгнэгдэжэ, бригададаа коммунис ажалай нэрэ соло олгогдоһон, һаалишадынь Москва, Арадай ажахын туйлалтануудай выставкада ошохо болонхой. Һаалишадай байдаг хамтын байрада орходо, ариг сабар, аятай зохид… хон. Эндэнь һаалишадай сүлөө… сагаа хүхюун сэнгэлдэхээр үнгэрөөхэ байха радиоприемник… һоо эхилээд, шэнэ газетэ, журнал хүртэтэр стол дээгүүр табигдаһан байханнь харагдана.

Коммунис ёһоор ажаллаха, ажаһууха гуримтай болоһон һаалишад үдэшэнһөө — һургуулида һурагшадка, бултадаа шахуу 8-дахи класс дүүргэһэн байна. Сүлөөтэй сагаа ашагтай һайнаар үнгэргэхые хүсэһэн эдэнэрнай газаагаа волейбол, теннис наадаха талмай, стол эмхидхэжэ, хоорондоо һорео, мүрысөө үнгэрэгэт юм. Мүн уран һайханай бүлгэмдэ хабаадалсажа ябадаг һайн һайхан заншалтай.

Ажал спорт хоёроо шадажа ябуулдаг тус совхозой комсомолшууд болон залуушуул спортын энэ тэрэ зүйлнүүдээр һайн үрэ дүн туйлажа, управлени, республика доторо мэдээжэ болонхой. Жэшээнь, бүхэ барилдаанһа эрхим амжалта туйладаг нэгэдэхи разрядтай спортсменүүд Владимир Ванчиков, Леонид Якимов, Александр Цыренов, спортын мастер Василий Гармаев болон бусад республикын суулуулагдаһан командада оруулагдаһан байна. Энээнһээ гадна совхозой болон томо фермэ, гүртөнүүдтэ дэргэдэ волейбол, столой теннис, боксын, хүнгэн атлетикын секци эмхидхэжэ, сүлөөтэй сагтаа һорёо, мүрысөө үнгэрөөжэ байдаг.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

Эдиршүүлэй һайндэр

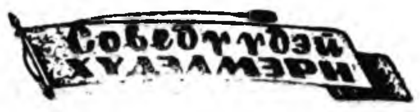
Ой модоор бүрхөөгдэһэн хүхэ ногоон зүлэгтэй үзэсхэлэн һайхан газарта Хорийн аймагай һургуулинуудай һурагшад пионернүүд олоороо суглараба. Энэ слет Бүхэсоюзна пионернүүдэй үдэрые үдэшэн, Буряадай комсомолой 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан байна.

Эдир ленинецүүдэй хүхюутэй зугаа, дуу дуулалга, энеэдэ зугаа, хүгжэмэй иргуу аялга тала дайдаар сууряатан зэдэлээ. Эдэнэр һургуулинуудай пионерэй эрхим отрядууд. Тэрэ таламайшье гоёогдошонхой, улаан тугхануд далбаан намилзана. Тэндэ түрүүшын пионернууд болон комсомолшуудай, нютагайнгаа геройнуудай ажал хүдэлмэри, шэн габьяа тухай харуулһан стендүүд үзүүлэгдэбэ.

Сэлмэг дулаахан үдэр байһан—сэнгүү. Пионер хүбсаһаяа үмдэн зэһэлэн, тэдэнэй хүзүүндэ улаан галстук улалзаараа сэсэгтэйһэн мэтэ налбана. Удаашьегүй һайндэрэй жагсаал эхилжэ, урэа лозунг, пионерэй туг, фотомонтаж барилан эдиршүүлэй колонно һайндэрэй талмайда эхилэн барилжэн трибунын урдуур гаража үнгэрөө. Следой түгшье үргэдэв. Пионерэй отрядууд хойно хойноһоо гаран, пионерэй организациин районой соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Данкинаада элидхэбэ.

Забааралга, хоолоолгын һүүлээ спортын мүрысөөн эхилжэ, оройн саг болотор үргэлжэлбэ.

Т. ДАНЧИНОВ.

Ажаллаад амархада, амараад ажаллахада лаһан зохид гээшэб! Ажаһуудалай ажана түбшэн, гоёхондо ажал хэрэгшье урагшатай, амжалтатай байдагынь хэндэшье мэдээжэ. Ажаһуудалаа шэмэглэн гоёохо, тэрэнииe коммунис ёһоной болгохо зорилго нютагай Совет бүхэнэй урда табигдадаг гээшэ ааб даа.

Энэ ушарта Новосибирскэ областиин Обский поселогой Соведэй хүдэлмэри бидэндэ жэшээ боложо үгэнэ. Тэндэхид ойрын сагта тосхон һууринуудаа болбосон түхэлтэй болгохын, коммунис ажаһуудалай түлөө тэмсэжэ эхилээ. Тэдэнэй хэһэн, бүтээһэн юумэниинь яһалал ехэ. Нэн түрүүн тэдэнэр олониитын эмхинүүдые шадамараар хүтэлбэрилжэ, посёлогоо болбосон түхэлтэй болгожо шадаһан байна.

Бидэ Обскиин поселково Соведэй дүй дүршэл тухай гүйсэдкомой зүблөөн дээрэ хэлсээбди. Теэд мүнөө дээрээ хэһэншье юумэмнай һөөлшье ехэ бэшэ. Богонёор хэлэбэл иимэрхүү.

Оронго нютаг дархашуулаар баян юм гэжэ үнинһөө хойшо хэлсэгшэ бэлэй. Нээрээшье Оронгын дархашуул хаа хаанагүй, Буряад ороной олохон лэ нютагуудаар ябажа дархалһан, гэр бараа гоёоһон байха. Теэд манай

АЖАҺУУДАЛАЙ АЖАНА ТҮБШЭН, ГОЁХОНДО

Оронго нютагай барилгануудшье яһалал гоё, һайханаар бүтээгдэнхэй. Һүүлэй үедэ шэнэ барилганууд олоор бодхоогдоо. Кибалино тосхондо 60 хүнэй һууритай, Оронгодо 360 һууритай шэнэ клубууд баригданхай. Һүүлэй жэлнүүдтэ колхознигууд өөһэдтөө шэнэ гэрнүүдые баридаг болоо. Энэ хэрэгтэнь колхозшье туһалдаг. Шэнэ гэрнүүдые тоолохо болоо һаа, 50—60 тухай болохо. Гансал малшад, хонишодто гэжэ 10 гаран шэнэ гэрнүүд табигданхай юм.

Нэгэтэ культурно-ажаһуудалай саг үргэлжын комиссиин (түрүүлэгшэнь Цыренханда Очирова) зүблөөн дээрэ хэлсэжэ байһан юмди: айл бүхэн газаагаа модо тариха, айл бүхэн үйлсын ариг сэбэрые сахиха зэргэтэй. Мүнөө Оронго, Ганзурино тосхонуудай үйлсэ бүхэндэ санитарна постнууд эмхидхэгдэнхэй Май һарын тэнгһээ эхилээд, «санитарна һара» соносхогдоо һэн. Энэ хугасаа соо айл бүхэн модо һуулгалганда, үйлсэ сэбэрлэлгэндэ, харгы, тротуар, палисадник заһалганда хабаадалсаа, хабаадалсаһааршье. Ажаһуудалаймнай комисси яһалашье ехэ ажал хэжэ шадаа. Оронго-Ганзурино гэһэн харгы замые заһаха хэрэгтэ олониитын эдэбхитэд, һургуулиин һурагшад хабаадалсаһан байна. Энэ хэрэг шадамараар эмхидхэһэн габьяае депутат Александр Васильевич Дуднигта үгэлтэй.

Ажаһуудал! Иимэл шангаар, эридээр табигдаһан энэ асуудалые түргэнөөр, һайнаар шиидхэлгэдэ ехэхэн оролдолго хэрэгтэй байгаа. Баани, хүүгэдэй ясли, саад барилга манайда үшөөл муугаар хэгдэнэ. Тосхон бүхэндөө баанитай нэрэтэйбди, теэд хашалга, баалалтаар лэ тэрэнээ түлюулдэг заншалтайбди. Үшөө «Улаан Оронго» колхозой ёһотой һайн баанишануудые томилоогүй агша. Хүүгэдэй ясли, саад тухай колхозой правлениин үмэнэ яһалал хэлэгдэһэн байна. Тиибэшье энэ хэрэг үшөөл бүтээдүй байһаар. Гансахан Оронго тосхондо 300 гаран үрхэтэ айл ажаһуудаг. Хүүгэдэй ясли, саадай бии гээшэ һаа, 100 гаран эхэнэрнүүд ажалда гаража шадаха һэн.

Ажаһуудалай асуудалнуудые шиидхэлгэдэ эхэнэрнүүдэй, пенсионернүүдэй соведүүд, түрэлхидэй комитет айхабтар ехэ туһа хүргэнэ. Түрэлхидэй комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Поповагай габьяа илангаяа ехэ. Һургуулиин һурагшад, тэдэнэй түрэлхидэй хүсөөр 1963 ондо 3000 гаран модон һуулгагдаа һэн. Зунай, хабарай, үбэлэй амаралтын үедэ һурагшад энэ комитедэй хүтэлбэри доро ажалладаг, амаралтаяа һайнаар үнгэргэдэг юм. Түрэлхид С. Содномова, Базанова, С. Бимбаева, Б. Дашимолонов гэгшэд энэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг.

Клуб, библиотекэ, медпункт, худалдаа наймаанай предприятиин ажал һайнаар табигданхай гэхэдэ алдуу болохогүй. Малай үбэлжэлгын үедэ холын малшадые һайнаар хангадагбди. Олые хэлэлтэгүй. Хабарай тарилгын халуун хаһада соёлой, медицинын, худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд бултадаа поли дээрэ гараа бэлэй. Тарилгашадай ажаһуудал шэмэглэн гоёожо шадаһанаймнай аша элеэр харагдажа, эртынгээ тарилга богонихон болзорто дүүргээ һэмди.

Ажаһуудалай гоё һайханда сэдьхэл баяртай. Мүнөө колхозоймнай гэшүүн бүхэн баян дэлгэр байдалтай. Колхозой олзо доходой ургаха тума ажаһуудалнай һайжарна ха юм. Ажалай түрүүшүүлшье олон. Манай депутадууд өөрынгөө үрэ ехэтэ ажалаар олондо дура татама жэшээ харуулна. «8-е марта» колхозой шубуушан Васса Константиновна Брянская тухай дуулаа һэн гүт? 1963 ондо энэ нүхэрнай тахяа бүхэнһөө 162 үндэгэ абаһан, харин 1964 оной 1-дэхи кварталай түсэбые 3 дахин үлүүлээд, 2-дохи кварталайхияа июниин эхеэр дүүргэбэ. Ганзурино тосхонойхидои ажаһуудалай асуудалые шиидхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг лэ даа.

Үгышье һаа хонишон Пурводоржо Доржиев, һаалишан Бадмаханда Будаева гэгшэдэй ажалаар имагтал баясан омогорхомоор.

Мүнөө «Улаан Оронго» колхозой малшадай, хонишодой отара, гүүртэ бүхэндэ радиоприемник тодхоотой, улаан булангууд эмхидхэгдэнхэй. Янгаажан, Нарһата Толгой, Баруун Оронго гэжэ газарнуудта телевизорнууд табигдажа, сэнхир экранииe малшад һонирхон харана. Манай сомон доторхи 8 айлда «Москвич» машина байха, мотоциклнуудыешье бү тоолое.

Ажаһуудалай асуудал шиидхэхэ үедэ түбэг бэрхэшээлнүүд ушардаг. Тиибэшье арга боломжомнай ехэ даа. Олониитын эдэбхитэдэй хүсэ хэрэглэн, ажаһуудалаа ажана түбшэн, гоё һайхан болгохын түлөө тэмсэхэбди. Хүүгэдэй ясли, саад барилгые ярууулхамнай.

Д. КИШИКТУЕВ.
Улаан-Үдын аймагай Оронгын сомоной Соведэй түрүүлэгшэ.

Олониитын үүсхэлээр...

Үнгэрэгшэ жэлдэ Баунтын аймсоведэй дэргэдэ олониитын үүсхэлээр хүдэлдэг худалдаа наймаанай таһаг эмхидхэгдэһэн юм. Тус таһагые депутат нүхэр А. И. Окигов хүтэлбэрилнэ. Олониитын эдэбхитэд энэ хүдэлмэридэ хабаадалсана. Аймаг доторхи худалдаа наймаанай болон ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай хүдэлмэрие һайжаруулха талаар энэ таһаг ехэхэн ажал ябуулна. Магазинууд, столовонуудай ажалые олониитын эдэбхитэд шалгана, элирүүлэгдэһэн дутуу дундануудые усадхаха талаар хэмжээ ябана. Аймагай худалдаа наймаанай болон эдеэ хоолой предприятинуудай ажал тухай асуудалнуудые аймсоведэй сельсоведүүдэй сессинүүд дээгүүр зүбшэн хэлсэхэнь энэ таһаг бэлдэжэ байна.

Н.. ЦОКТОЕВ.

Эдэнэр заочноор һуралсаба

…ажахын техникумэй клубта …олон. Эндэ амаршалгын үгэ…өөр башагдажа үгэлгэдэнхэй. …үгжэмэй аялга зэдэлнэ. Хү…арайда диплом барижа үзэл… …бахалалшье хүнүүд, залуу… …е сугларанхай.

…й техникум дүүргэгшэдтэ …һан үдэшэ эхилжэ байһан… …дэшэнэнһөө Хяагтын хүдөө …е техникумдэ ябаһан хүнүүд… …лаг. Эндэ землеустроитель, …торнуудай мэргэжэл олоһон …басагад колхоз, совхозуудай… …дуда ажаллана.

…нэ үдэш эндэ суглараһадай …наһажаал болоһон хүнүүд …ршалаатаһан нюуртай, сэл… …ай болоһон хүнүүд. Мүн тэ… …дүүргэгшэдэй дунда залуу… …бии.

…техникум дүүргэдшэдтэ үгтэ…эмжүүлые бүридхэдэг дэбтэр… …хээ хуудаһан мүнөөдэр на…

…уралсалаа түгэсхэжэ, онсо …ай тэмдэгтэй диплом нүхэр …батэ барюулагдана, — гэжэ …й директор Копылов хэлэбэ. …багшаг, наһажаал хүн сэль… …даганги, баяртайгаар энеэб… …ин улаан гадартай диплом гартаа абажа, багшанарта баясхалан хүргөөд, иигэжэ хэлэбэ:

— Ажахыга бодомжотойгоор эмхидхэхэ тушаа үнинэй оролдоод байһан хүм. Тээд һүүлэй жэлнүүдтэ ажалнай ехэл орёо боложо, түсэблэлгэ хэлээр болон тоо бүридхэлэй талаар эрдэмээ бүри гүнзэгийрүүлээгүйдэ аша үрэ багатай байһаниие ойлгоһон байгааб. Тиин хэдэн жэлэй туршада заочноор һуража гараба. Ажаллажа байгаад һураха бэрхэтэй байгаа. Гэбэшье өөрын зүдэжэ гаргажа, зорилгоор хүрэжэ шадагдаба. Үшөө олон хэдэн жэлдэ ашаг ехэтэйгээр ажаллаха аргатай болоһоноо мэдэрнэб…

Удаань душэ гарамгай наһатай И. Ельников гэгшэдэ онсо шалгарһанай тэмдэгтэй диплом барюулагдаба. Энэ хүн хорин жэл соо тоо бүридхэлгын талаар ажиллаад, түсэблэлгэ-бухгалтерай мэргэжэлтэн болоо. Мүнөө Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин «Советская Россия» колхозой главна бухгалтераар хүдэлнэ юм.

Баяр ёһололой хүгжэм доро М. Посохов (Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин «8-е марта» колхозой түсэблэгшэ), Дм. Гнеушев (республикын «Сельхозтехника», нэгэдэлэй түсэблэлгэ-экономическа таһагай начальник), Ив. Некипелов (Ивалгын республиканска туршалгын ажахын главна бухгалтер) гэгшэдтэ онсо шалгарһанай тэмдэгтэй дипломууд барюулагдаа.

1963 оной эсэс багта хүдөө ажахын үйлэдбэриин тоо бүридхэл болон түсэблэлгын отделениин һуралсалые анха түрүүшын бүлэг дүүргэжэ гараһан байгаа. Харин энэ хабар заочноор һуралсагшадай түрүүшын бүлэг—арбан хоёр хүн гүрэнэй шалгалта баригаба.

Мүнөө үедэ түсэблэгшэ-бухгалтерай заочно отделениин дүрбэн курсануудта нилээдгүй олон хүн һуража байна. Эдэнэр—ерээдүйн мэргэжэлтэд ажаллана, һурана.

Ажахые эрхилхэ ёһо гуримнай улам ондоо, улам орёо болоно байна ха юм. Мүнөөнэй эрилтэнээ — ажабайдалай эрилтэнээ — гэгдэхэүйн түладаа эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхэгүйдэ яажа болохоб.

Мүнөө диплом абагшадай олонхиинь эрдэм мэргэжэлээ улам саашадань дээшэлүүлхэ зорилготой. Жэшээнь, Дм. Гнеушев, М. Посохов, Ф. Прибыльских, И. Ельников гэгшэд Улаан-Үдын хүдөө ажахын институтда һуралсалаа үргэлжэлүүлхэ юм.

Лариса РИНЧИНОВА.
4-дэхи курсын студентка.

Социалис оронуудаар

АХА ДҮҮ, ХАНИ ЁҺОНОЙ ОРШОН БАЙДАЛДА

Экономическа талаар харилсан туһалалсалгын соведэй стандартда орууха саг үргэлжын комиссиин заседани июниин 2-hoo июниин 6 хүрэтэр Берлинда боложо дүүрэбэ. ГДР, Болгари, Чехословаки, Монгол, Польшо, Румыни, Венгри болон Советскэ Союзай делегацинууд заседаниин хүдэлмэридэ хабаадалсаба. Мүн Кубын, Вьетнамай Демократическа Республикын түлөөлэгшэд заседани дээрэ байба.

Хара металлурги, машина бүтээлгэ, хими, электротехникэ болон радиотехникын һэлбэринүүдые нэгэ түхэл янзатай болгохо асуудалнуудаар хэдэн туралхалнууды комисси батлаба. СЭВ-тэ хабаададаг гүрэнүүдэй болон ородгуудай ниитэ шэглэлтэй хүдэлмэриин дүнгүүд тухай элидхэл зүбшэн хэлсэгдээ, мүн 1965 оной түсэбые комисси хаража үзэбэ. Аха дүү ёһоной, үнэн зүрхэнэй оршон байдалда заседани үнгэрөө.

ХИМИИН ҮДЭР

Июниин 7-до арадай Польшодо «Химиин үдэр» тэмдэглэгдээ. Энэ һайндэрэй болохын урда тээхэнэ Торуньда хэмэл утаһанай завод баярай оршон байдалда ашаглалгада оруулагдаба. Мүн энэ предприяти дээрэ «Химиин үдэртэй» дашарамдуулан баярай заседани болоо.

Польшын химиин промышленностиин министр А. Радлинский заседани дээрэ үгэ хэлэхэдэ, дайнай һүүлээрхи жэлнүүдтэ химиин промышленностиин түйлаһан амжалтануудтухай үзэрэ тоотобо. — Хорин жэлэй туршада химиин промышленностиин тон ехэ амжалтата түйлаа гэжэ тэрэ хэлээ. Үшөө 1949 ондо бүхы дайнай урда тээхи хэмжээһээ үлүү гараһан байгааби. Плоцк, Тарнув болон Пулавы — энэ тэдэн жэлэй түсэбэй ёһоор бодхоогдоһо химиин асари ехэ шэнэ барилгануудмүн. Мүнөө үедэ хүдэлжэ байһан олон предприятинууд һэлбэн шанадхагдажа.

1964—1965 онуудта үшөө хэдэн арбаад предприятинууд ашаглалгада оруулагдаха юм.

А. Радлинский 1966—1970 онуудта хими хүгжөөхэ түсэб түхай хөөрэжэ үгөө. Хүдөө ажахын минеральна үтэгүүлгээр хүсэд хангаха, синтетическэ утаһа үйлэдбэрилгые, пластмассэ үйлэдбэрилгые эридэхэ болохо тэжэ түсэбэй ёһоор харааллагдана.

ГДР. Республикын химиин промышленность үргэн дэлисэтэйгээр хүгжэжэ байна. «Хани барисаан» гэжэ нефть дамжуулдаг соруулгаар Советскэ Союзһаа ерэһэн нефтине болбосоруулдаг Шведт городой комбинат химиин промышленностиин томо барилгануудай нэгэн юм. Комбинадай барилга республикада нефтехими байгуулаха хэрэгтэ ехэ удха шанартай юм. Зураг дээрэ: комбинадай нефть сэбэрлэдэг түхеэрэлгэ.
ЦЕНТРАЛЬБИЛЬД—АПН-эй фото.

дээрэ ажалай шэнэ үялганууд абтана.

Һайндэртэй дашарамдуулан болохо баярай гол ёһололнуудынь түхэтэ доботолгын болоһон газарта, Сантьяго де Кубада үнгэргэгдэхэ юм.

ПАРТИИН ТЕЗИСУУД ЗҮБШЭН ХЭЛСЭГДЭЭ

ВАРШАВА. Варшавын городской партийна конференциин хүдэлмэри түгэсбэ. 1966—1970 онуудта Польшын Арадай Республикын арадай ажахые хүгжөөхэ тухай ПОРП-ын ЦК-гай тезисүүдые зүбшэн хэлсэлгэ энээгээр дүүрэбэ. Июниин 15-да нээгдэхэ Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин дүрбэдэхи съездэ Польшын миллион хахад коммунистнуудые түлөөлөгшэ 1600 делегадууд һунгагдаа.

Партийна конференци дээрэ ПОРП-ын ЦК-гай нэгэдэхи секретарь В. Гомулка хүгжэлтэй үгэ хэлээ. Ороной алдаб районуудта болоһон партийна конференцинууд дээрэ экономикын асуудалнуд, мүн түрүүн промышленностиин саашадань хүгжөөхэ асуудалнууд һан партиин тезисүүдые бүхы гол анхаралда байгаа.

В. Гомулка уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй зарим асуудалнуудта тоотобо.

«ПРАГЫН ХАБАР» ГЭЖЭ ХҮГЖЭМЭЙ ФЕСТИВАЛЬ БОЛОНО

ПРАГА. «Прагын хабар» гэжэ уласхоорондын хүгжэмэй фестиваль энэ болохо байна. Фестивалиин үедэ 33 концерт, 6 опериш дүүргэгдэн харуулагдаха. 12 оронуудай хүгжэмшэд болон гүрэнэй тэдэ түс фестивальда хабаадалсаха. Совет пианист Э. Гилельсэй концерт фестивалиин гол соёбытинуудай нэгэнинь болохо. Мүн Р. Баршай гэгшын хүтэлбэридэг камерна оркестрэй концерт үндэр сэнэлтэ абаба.

(ТАСС)

ХАНИ БАРИСААНАЙ, ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ҺАЙНДЭР

Чехословако-советскэ хани барисаанай союзай үүсхэлээр үнгэргэгдэһэн хани барисаанай, эб найрамдалай заншалта һайндэр Юлиус Фучикай нэрэмжэтэ Прагын Соёл культурын парк соо болобо. Прагын хэдэн арбаад мянган ажалшад һайндэртэ хабаадалсаа. Чехословако-советскэ хани барисаанай союзай ЦК-гай түрүүлэгшын орлогшо, юстициин министр А. Нейманой үгэ хэлэһэнэй һүүлээр һайндэрэй концерт болоһон, спортын мүрысөөнүүд үнгэргэгдэһэн байна. Дуушад, хүгжэмшэд шүлэг уншагшад, драмын театрнуудай артистнар болон спортсменүүд энэ оюун байгалда харуулаа.

Литвагай ССР-эй гүрэнэй дуу болон хатарай габьяата арадай ансамблиин харуулһан концерт тон ехэ амжалтатайгаар үнгэрөө. Советскэ Союз болон Чехословакиин аха дүү ардуудай танилсалгын хани барисаанай дүрэ һые харуулба.

КУБА ҺАЙНДЭРТӨӨ БЭЛДЭНЭ

ГАВАНА. Фидель Кастро түрүүтэй бүлэг революционернүүдэй Монкада казарманууд руу дайралгагй доботоло хэлэһэнээ хойшо үнгэрһэн 11 жэлэй ойн түйсэхэ — июлиин 26-най үдэрые баярай ёһоор тэмдэглэхын тула бэлэдхэлэй хүдэлмэри Кубада үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдажа байна. Бүхы орон доторхи ажалшадай митинг болон суглаанууд болоно. Эдэ суглаануудай

Багшанарай съездые угтуулан

Намсалмаа Дондоковна—багшамнай юм

…ЭРЭ ГЭНЭЭР гурба-дүрбэн жэл …гэрба. Улаан-Үдын үйл… …жэ ябаа һэм. Зунай ха… …ударт байгаа. Үйлсэдэ хүн …ийг ябана. Үмдамни ехээр хү… …уха уха ехэ гаража олон хү… …ой хойно элдээндэ зогсо… Тиигэһээр байтарнь гурбан …н ухибууд хажуудам ерэ…

— Сайн байна, сайн. Та …гүй сэхэл хэзээ ерээбта?— …ээ басаганиинь нам -руу …нлан бэе.

…ргэжа хараһамни Хэжэн… …багшанарай гурбан хабаа… …олошобо.

— Түн, таанад хэзээ ерээб… Хаана ошохотнайб?—гэжэ …урлахан байгаа.

— «Артек» ошохомнай. Энэ автобусаар ерээбди, баг…ажалтай ерэлсээ. Бидэнтэй …тэн ябаһан. Намсалмаа Дондо…— гээд, тэдэнэй нэгэн …тэй уянтай нүгөөдэһөө…

… зай, зай. Холо ошохотнай … Аяар Хара далайн эрье. …амарыт даа, — гэжэ та…амгүй лэ һэм.

…аа Дондоковна… Ха… …ирнүүлиин багша… …ши. … хэдэн зуун шабинар, …, тоһо болоһон хү… …иин багша мэдэхэ хадаа. Хүн бүхэн өөрынгөө багшые мартадагүй, эрдэм балигэй эхин «а» үзэгые үгэлүүлэһэн, нугалбаригүй борхирхоон гарыень уран нугархай болгожо, эрдэм ном шудалуулһан, харгы замыеш заажа хүниие одоо хайшан гээд мартахаб.

Намсалмаа Дондоковна Дондоковагай ажалай зам — юрын лэ ажалша, шүмүүһэн бэрхэ хүнэй зам. 1933 оной намар багшанарай институт дүүргэһэн залуухан Намсалмаа Захааминай аймагай Улагшанэй һургуулида багшалжа ошоо һэн. Эдэ байгуулагдаһан колхоздо шэнэ хүн бии боложо, тэрэ дабжалтын үе сагта ажал хэрэгтэ байгаа. Энэ колхоздо Хэжэнгын бэлиин эмнэгтэй, колхозгүй, дээрэ амяа эхилжэ, үгыень абшагүй хэжэ ябаһан. Гансал бишыхан хүгэдтэ ном һудар заажа байсааб гэхэн, ехэ һанатание хоюу багшынхан хэнгэнэ, зорилготой байгаа. Улагшан тосхоной захын нэгэ заахан гэр соо үдэшэ оройболотор дан носогор һэн. Залуу багша Намсалмаа Дондоковна үгэнөөдэрһөөр хэшээлдэ бэлдэжэ һууха. «Үглөөдэр хэшээлэйнгээ һургуулиин правлени ошожо, ехэ һанатаниие үшөө олор һургуулида ябуулха тухай хөөрэлдэхэ зэргэтэйб. Мүнөөдэр шалгаха дэбтэр, тетрадууд олон, һүниин хоёр саг болоһон байна, үрдихэб. Унтажашье садахаб»— гэжэ һанаашадаа тэрэ гэйдэ ороно.

Буряадай түрүүшын багшанарай нэгэн, үбгэ хүгжэм сэхэ Цыден Сахьяев багшын һургуулида һураһаа мордохо дээрэнь хүн гэжэ юрөөгөө һэм:

—Басагамни һура, һура. Хүндэ эрдэм ном зааха гээшэнии һайхан хэрэг. Хүндэтэйшье, харюусалгатайшье.

Тэрэнэй дүүладаг дууниишье мүнөө шахандань дуулдахадал гэнэ.

Номгон номгон бороороо
Номхони хүтэл дабуулхадам
ямархан ба!
Номгон даруу заинханаара
Ном һудар шудалхадам
ямархан ба!

Багшын ажалай хүндэ хүшэр, харюусалгатайешье залуу багша ерэһэ нүдөөрөө, ехэ һанатангаа мэдэрээ. «Шэлэһэн энэ замаяа мэргэжэлшье сухарилта, тэрдэлтэгүйгөөр дабаха зэргэтэйб. Хүн гээшэ зорилгоо абадаг юм байна, оролдохол зэргэтэйб» — гэжэ һэн һаналнуудаа Намсалмаа орхёогүй.

Тэрэ гэһэн сагһаа хойшо Намсалмаа Дондоковна багшын ажалаа үргэн замай голые барин ябана. Буряад ороной барууны заха Захааминда, һүүлдэнь зүүн зуун хуби Чисаана нютагаа ажаллаба. Хаанашье ябахадаа, олоной дунда хүндэтэй, хүлэстэй ябаа. Намсалмаа Дондоковнын багшын эмэшүүлэ аашадтай багшатаана. Дайнай хүшэр жэлнүүдтэ Чисаанаай һургуулиин директор Намсалмаа Дондоковнагай эмхидхэлгөөр шадабари дүршэлэй тодорхо гарааһэн. Чисаанын һургуулиин багшанарай коллектив Загастайн колхозой һайдамтай түлгүури болоһон юм. Соёл гэгээрэлэй, ойлгуулгамжын хүдэлмэри хэн ябуулнаб?—Багшанар. Хэн зунай амаралтын, намарайшье үедэ, ургаса хуряалгада, хабаадалсаһаб?—Багшанар.

Мүнөө Намсалмаа Дондоковна Хэжэнгын дунда һургуулида багшална. Тэрэнэй хүтэлбэридэг 9-дэхи «б» класс һуралсалааршье, мэрээрхаараашье һургуулин соогоо магтаалтай. Энэ классай һурагшад үшөө табадахи класста (тиихэдэ Намсалмаа Дондоковна хүтэлбэрилэгшэнь байгаа) һуража байхадаа, «Долоон жэлэй спутник» гэһэн отрядаа нэрэ зэргэтэй болоо һэн, гурбаниинь «Артекта» ошожо амарха хуби, харгалтай байгаа.

Түрүү дүй дүршэл — Липецкын онол арга гээшые ажалдаа нэбтэрүүлжэ, жэлһээ жэлдэ амжалта түйладаг Намсалмаа Дондоковнагай даадаг классай һуралсалай хэмжээ, илангаяа хэлэ класстаа улаба гэжэ дуулдаагүй. Энэмнай оролдолгые хүсэн зандаа. Намсалмаа Дондоковна — олониитын эдэбхитэн. Тэрэнэй ударидалга доро Хэжэнгын дунда һургуулиин тугалмаг, концертнуудые табяа! Багша өөрөө лекни, элидхэлнүүдые уншажа, малшадые һонирхуулдаг.

Н. Д. ДОНДОКОВА.

Һаяхан Хэжэнгын һургуулиархин Буряадай АССР-эй габьяата багша Намсалмаа Дондоковнагай 50 наһанайнь ойе тэмдэглэбэ. Үшөө олон жэлдэ багшалжа байгыт гэжэ юрөөбди.

П. СОДБОЕВ.
хүдөө бэшэгшэ.

БУРЯАД ҮНЭН
3-дахи нюур.
1964 оной июниин 11.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда: РСФСР-эй Верховно Соведэй III Сессиин нээгдэhэн тухай мэдээсэл; Зэдын үйлэдбэриин управлениин «Октябрьский» совхоз гүрэндэ үндэгэ тушаалгаар хахад жэлэйнгээ түсэбые дүүргэhэн тухайгаа мэдээсэбэ. «Зоотехник юм гү, али миин ябаашан гү?» гэhэн Ярууныг үйлэдбэриин управлениин «Дружба» колхозhоо бэшэг. Номой худалдаанай болон типографиин бүлэг хүдэлмэрилэгшэдые Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Мүнөөдэрэй номерто:

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ тунхаглагдаа.

Хоёрдохи хуудаhанда: «Коммунистнууд тухай хөөрөөнүүд» гэhэн рубрика доро «Поезд жолоодоhон машинист...» гэжэ гаршагтай корреспонденци; Горхоной леспромхозой хүдэлмэрилэгшэ Ц. Жанаевай «Түгнэдэ болоhон хэрэг» гэhэн бэшэг; «Востсибуголь» комбинадай главна инженер В. Рязановскитай газетын корреспондентын хэhэн хөөрэлдөөн болон бусад мэдээсэлнүүд бии.

Гурбадахи хуудаhанда: «Буряадай комсомолой 40 жэлэй ойдо» гэhэн юрэнхы гаршаг доро 1926 онhоо КПСС-эй гэшүүн С. Ербановагай — республикын пионернүүдэй түрүүшын ударидагша тухай дурдалга хөөрөөн. Зүүн Сибириин гүрэнэй соёл культурын институдай ректор Д. Жалсабоной «Соёл культурын түшэг тулгуури» гэhэн гаршагтай статья болон уласхоорондын мэдээсэлнүүд толилогдобо.

Дүрбэдэхи хуудаhандаа: «Ниидэхын урда тээ» гэhэн Ц. Хамаевай повестьhоо «Сурхарбаан» гэhэн нэгэ бүлэг; республикын соёл ба спортын hонин толилогдоо.

Номой шэнжэлэл

ҮХИБҮҮДЭЙ ШЭНЭ ДУУНУУД

hаяхан болотор композиторнуудаймнай хуралдаан, уран зохёолшодоймнай суглаан болон багшанарай зүблөөн дээгүүр hургуулиин бага, дунда наhанай болоод хүүгэдэй саадуудай үхибүүдэй дуулажа жаргаха удха түгэлдэр, уран хурса, ирагуу гоё дуунууд гэжэ ехэ хомор гээд, поэдүүд, композиторнууд хоорондоо яhалашье яhа хаялсаhан байха юм. Энэ таталдаан уг удхадаа, узуур үндэhэндөө юрэдөөл зүйтэй бэлэй. Юуб гэхэдэ, дүрбэ-таба наhатай үхибүүдэй саадай хүүгэдшье, арбаадтай арбагар үхибүүдшье, хорёод наhатай залуушуулшье үнөөхил «Хүрин хээр» гү, али «Оронгын татуур» хамаяангүйгөөр дууладаг байhаниинь үнэн ха юм. Сэхыень хэлэхэдэ, мүнөө болотор Аполлон Шадаевай зохёоhон «Самолет» тухай дуун ганцахан шахуу байгаа бшуу.

Тиимэhээ «Үхибүүдэй дуунууд» гэжэ тусхайта дэбтэрэй мүнөө гараhан ушар ехэ hайшаалтайшье, урматайшье байна. hургуулиин бага, дунда наhанай болоод хүүгэдэй саадай үхибүүдтэ гэжэ энэ ном таргагдаба.

Мүнхэ сэлмэг тэнгэриин сэнхир «хүшэгэдэ» мүнгэн сагаан үзэгүүдээр «Үхибүүдэй дуунууд» гэжэ аржыса бэшэгдэнхэй, доогуурнь хүгжэмэй инструмент болохо рояль, пианино, баянай хара, сагаан клавишанууд номой хормойн хүбөөс хяазална.

«Үхибүүдэй дуунууд» гэhэн дуунай номые иража харахада, түрүүшын хуудаhанда «Ленин тухай дууе» поэт Цэдэн Галсанов композитор Владимир Маймескул хоёр хамтаржа, уран үгын дали дээрэ уран дуунай аялга түрүүлбэ.

Эдир үхибүүд энэ дууе иигэжэ урмашан дуулахал:

«Үүрэй толоор, үүрэй толоор
ханхинааша
Үнгэтэй горноо амаршалнабди.
Үргэн зоноо, үргэн зоноо
хамталааша
Ленин багшаяа амаршалнабди.
Элшэ hайхан, элшэ hайхан
замыень, замыень
Эдирхэн бэлигээр шудалнабди.
Энхэ hайхан, энхэ hайхан
захяаень, захяаень
Эльгэтэй, хэшээлтэй дүүргэнэбди.

Энэ дуун соо манай үхибүүдэй хэтэ мүнхын уг зорилго удха түгэлдэр, уран хурсаар харуулагданхай.

Түргэн аялгатай «Түмэр зам» тухай дууе поэт Дондок Улзытуев композитор Дандар Аюшеев хоёр найруулан зохёобо. Тус дуунай үгэ, аялгань хоорондоо ехэ зохидоор тааралданхай. «Түмэр зам» тухай дууе үхибүүн бүхэн аманhаа унагаангүй дуулаха, сээжэлдэхэ байха гэжэ hанахаар.

Композитор Дандар Аюшеевые гансал хүгжэм найруулан зохёодог хүн гэжэ hанадаг байгаалди. «Үхибүүдэй дуунууд» соо Дандар Аюшеев хоёр дуу «Замбуулинда ниидэдэг hайб», «Шог дуу» үгэ хүгжэм хоёртойнь найруулан зохёобо. Энэ ехэ hайн гээшэ.

Аятай hайхан аялгатай «Замбуулинда ниидэдэг hайб» гэжэ дууе hургуулиин hурагшадшье, саадай хүүгэдшье урматайгаар дуулаха бэзэ. Энэ дуунай эхиинь уншаад, ухаандаа шэбшээд үзэгты даа:

«Огторгойн уудам харгыгаар
Орёон түбиеэ тойродог hайб,
Одо мүшэдтэй золгожо,
Орон нютагаа бусадаг hайб.
Тиимэ ехэ зоригтой
Титов, Гагаринуудые магтая!
Иимэ ехэ эрдэмтэй
Эрэлхэг зоноо хүндэлээеы,
хүндэлээеы.
(25-дахи нюур).

«Шог дууниинь» яhала образно гоё хэлэн дээрэ зохёогдоhон.

«Эдир геологуудай дуун» энэ ном соохи эрхим дуунуудай нэгэн болоно. Дуунайнь үгэнүүдые поэт Гунгаа Чимитов, аялгыень композитор Дандар Аюшеев найруулhан байна.

«Аяндаа, нүхэд, зориел даа,
Арюухан замнай уряалаад байн.
Аажам нютагнай үргэн юм даа,
Алаг зүрхэмнай баярлаад байн...»,

— гэжэ уншахадамнай, манай нюдэнэй урда нюргандаа рюкзак үргэлhэн, гартаа алха бариhан ерээдүйн геологууд харагдана!

Гэхэтэй хамта, «Үхибүүдэй дуунууд» соо оруулагдаhан дуунууд бултадаа «дүрбэн тэгшэ», өө-мөөгүй гэхын аргагүй. Нэгэдэхеэр, РСФСР-эй габьяата артист Абида Арсалановай зохёоhон үгэнүүдынь поэзиин ольhо багатай, ритм, рифмэ муутай. Жэшээ болгон «Комсомол ахатай пионернүүд» гэhэн дуунай нэгэ бадаг харуулая:

«...Хэлэhэнээ үгэдөө хүрэхэл,
Хүдэлhэн ажалаа бүтээхэл даа,
Хүдөөдэш, хотодош илгаагүй
Хододоо жэшээтэй пионернүүд...»?

Мүн баhа Абида Арсалановай зохёоhон «Лагериин дуун», «Пионерэй марш» гэhэн хоёр дуун ёhотой hайн зохёол болоогүйл даа. Хоёрдохёор, композиторнуудай холбоон эгээ түрүүшынхеэ иимэ тусхайта ном гаргахаяа бэлдэжэ байхадаа дуунай үгэ зохёодог поэдүүдые олоор хабаадуулаагүй байhаниинь гайхалтай.

А. МАНГАДХАНОВ.

ЗАНШАЛТА СПАРТАКИАДА

Хүбшэ тайгын ногооржо, хүхы шубуунай донгодохо үеэр хүхэльбэ ногоон зүлгэ дээрэ хүдэр солбон хүбүүд басагадайнгаа хүсэ шадал, шуран бэрхыень туршадаг спартакиада Бэшүүрэй совхоздо жэл бүри үнгэргэгдэдэг заншал болоhониинь hайшаалтай.

hаяхан үнгэргэгдэhэн спартакиадада баскетбол, волейбол, футбол, урилдаан (ябагаар 100 м.), гирэ (2 пүүд) үргэлгэ, hур харбаан, буряад барилдаан гэхэ мэтэ олон зүйлэй мүрысөөн болобо.

Тус спартакиадада совхозой 2-хи отделениин спортсменүүд эмхитэй, бэлэдхэлтэй байhанаа харуулаа. Спортсменүүдынь булта тусхай зохид формотой, бүхы зүйлэй hорёондо командануудаа табижа хабаадалсаха мүртөө, ехэнхидээ командаараа, мүн өөр хоорондын мүрысөөндэ түрүү hуурида гараhан байна. Энэ отделениин спортсменүүд барандаа ажал дээрээ абьяастай түрүү механизаторнууд, малшад юм гэжэ баясан тэмдэглэмээр. Тэдэнэй дундаhаа hорёондо шалгаржа, командадаа түрүү hуури асарhан нүхэдүүд гэбэл, Д. Цыбенов, А. Пономарев, С. Дамбарабжаев, В. Батожапов, Д. Раднаев, Ц. Жамбалов, Д. Рабжаев, В. Бурлаков, Д. Санжиев болонод.

Д. ТОГОШИЕВ.

ИВАЛГА. Энэ тосхониие 1930-аад онтой сасуулжа харахада танитдахаар бэшэ болотороо урган хүгжөө. Мүнөө тус hуурин—Ивалгын совхозой түб. Эндэ тэндэ эмхигүйгөөр табигдаhан ахирхан гэрнүүд хуряагдажа, тэрэнэй орондо шугам шэнги сэхэ, үргэн гудамжанууд зурылдана. Тэрэнэй хоёр талаар шэнэ шэнэ, гоё гэрнүүд аржылдана.

Эндэ республика соогоо эгээн томо, хэдэн зуугаад хүдэлмэришэнтэй кондитерскэ фабрика хүдэлнэ. Гутал, хубсаhа оёдог мастерской, типографи, барилгын эмхи зургаан гэхэ мэтын үйлэдбэриин газарнууд бии. Гадна совхозой үйлэдбэриин шухала hалбаринууд энэ тосхондо хүгжөөгдэнэ. Жэшээлхэдэ, механическа мастерской, hаалиин гүүртэ, овощ ургуулдаг теплицэ болон хүдөө ажахын бусад ажалда эндэхи зон олоороо хабаадалсана. Ивалгада хэдэн арбаад научна хүдэлмэрилэгшэдтэй хүдөө ажахын туршалгын станци, туршалгын үйлэдбэриин ажахы хүдэлжэ байдаг.

Үйлэдбэриин эдэ газарнуудай ургахатай хамта тэндэ соёл гэгээрэлэй гуламта болгошо соёлой байшан, библиотекэ, дунда hургуули бии. Ивалгада эд бараа, эдеэ хоолой зүйл худалдаха хэдэн магазин хүдэлмэрилжэ, хүн зоной эрилтэ дүүрэн хангана.

Урган хүгжэжэ байhан энэ тосхондо барилгын ехэхэн хүдэлмэри эрхилэгдэнэ. Ивалгын совхоз энэ жэлдэ барилгын горитойхон хүдэлмэри үргэлжэлүүлхэ түсэбтэй. Эндэ 36 байратай гурбан дабхар байшан наяхан ашаглалгада оруулагдаа. Совхозой үйлэдбэриин хүдэлмэришэд, туршалгын станциин научна хүдэлмэрилэгшэд, врачнар, багшанар болон бусад энэ шэнэ гэртэ орожо түбхинэбэ. Энэ гэртэй зэргэлүүлэгдэн үшөө нэгэ тиимэ 38 байратай гэр баригдахаар hууринь табигдаа. Тэрэшэлэн совхоз 8 байратай гурбан гэр, 2 байратай дүрбэн гэр барижа эхилэнхэй. Ивалга тосхон иигэжэ ургана, үргэдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус тосхондо баригдажа, ашаглалгада оруулагдаhан шэнэ байшан.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Сагай уларил

Улаан-Үдын гидрометобсерваториин мэдээсэhэнэй ёhоор, мүнөөдэр республика доторнай бага зэргэ үүлэтэй байха, бороо орохогүй. Зүүн тээhээ hулашагаар hалхилха. Хойто захын болон Байгал шадарай нютагуудаар 13—18, бусад нютагуудаар 19—24, Улаан-Үдэдэ үглөөгүүр 2—4, үдэртөө 22—21 градус дулаан байха.

Июниин 12—13-най үдэрнүүдтэ республикымнай нютаг дэбисхэр дээрэ бага зэргэ үүлэтэйшэг байха, бороо орохогүй. hулахан hалхитай байха. Республикын хойто талын нютагуудаар hүниндөө 0—5, үдэртөө 18—23, урда талын нютагуудаар hүниндөө 5—10, үдэртөө 24—29 градус дулаан байхаар хүлеэгдэнэ.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур.

1964 ... 11

Далай дээрэ

Байгалай мүльhэн шоморжо, Кабанскын Карл Марксын нэрэмжэтэ загаhа олзоборилгын колхозой загаhашад зунай үеын агнуурая эхилбэ. И. А. Данеевэй даадаг гүльмэшэдэй бригада шэнэ шэнэ техникэ болон загаhа барилгын бусад хэрэгсэлээр түгэс зэбсэгжэн, моторно флодто hуужа, майн 26-да далай дээрэ хамагhаа түрүүлэн гараhан байна. Удаань гүльмэшэдэй арбан звено загаhа барилгада гараба.

Звенонууд өөhэд хоорондоо мүрысоонэй хэлсээ баталаа. Тиихэдээ зунай үедэ загаhа барилгые амжалтатайгаар дүүргэхэ гэhэн уялга абаа. Загаhа барилгын түрүүшын үрэ дүн тиимэшье hайн бэшэ. Тиигэбэшье загаhанай хаана элбэг байhые Байгал дээгүүр бэдэрэлгэ хэнэ.

И. А. Данеевэй хүтэлбэрилдэг нэгэдэхи бригада загаhа тушаан абадаг гүрэнэй пунктда 140 килограмм омоли тушаагаа.

Июниин 3-да губшууршадай бригада Байгалай омоли барилгада гарабад.

А. БУСУРМАНОВ

БАЙГААЛИЯА АРШАЛАН ХАМГААЛАГТЫ

Туристнарай үни холоhоо хойшо хүлеэhэн зунай hайхан сат ерэбэ. Мүнөө рюкзагууд бэлдэгдэжэ, хаагуур аяншалха аянайнь маршрут тодорхойлогдожо байнхай. Тэдэнэр удангүй ойн дундуурхи зүргөөр hубаран субахань. Туристнарай хэды яаража тэбдэжэ байбашье hаань, байгаалияа аршалан хамгаалха тухай асуудалда тэдэнэрэй анхарал нэгэ бага хабаадуулалсая. Юуб гэхэдэ, туристын аяншалгада ябаашан хара мүрөө хараад лэ, үзэсхэлэн hайхан байгаали тухайгаа мартажархидат ушар нэгэтэ бэшэ үзэгдэдэг байха юм.

Отогто буутаад майхангаа татахадаа, гадаhа, гасуу бэлэдхэхэдээ hая ургажа байhан хуша, хуhа отолжорхинот. Тииhээ тиитэр хатанги модон дүүрэн ха юм. Лагерь түхеэрhэн отогтоо ойро байhан хайран модо отолжо бү гэмтээгты. Ургаг лэ!

Хоолгодоо түүдэг түлижэ унтанат. Үглөөгүүрынь ябахадаа галаа унтаргаахаяа бү мартагты. Тэндэ орхигдоhон согhоошье түймэр hүжэржэ болодог. Тамхинайнгаа үлөөдэhэ унтаргаангүй хаяжа болохогүй. Ой тайга гээшэ арадаймнай арюун нангин баялиг. Хүн бүхэн тайгынгаа энэ баялигые аршалан хамгаалха зэргэтэй.

Туристнар аянда мордоходоо буу абажа гарадаг. Зарим нэгэн «ангуушад» замдаа дайралдаhан лэ амитадые—ан гүрөөл, шубуу шонхор, тэрэнэй үрэ зулзага, дальбараа дэгдээхэй хорооожорхидог. Тайгада амидарадаг хайран тэдэ амитадые юутэ юугүй бү алагты. Заримдаа туристнар ан алажархёод, «арьяатаниие хорооогообди» гэжэ бэеэ сагааруулхые hэдэдэг. Арьяатан ан хоёр адли бэшэ ха юм. Манай эндэхи тала дайда ба тайгаар амидардаг мяхаша шубууд хулгана, зумбраа мэтын ургасын хоротониие үгы хэжэ, хүн зондо туhа нэмэри үзүүлдэг. Илангаяа шубуудай ойро хүрэнгүй, гамтайгаар хандаха хэрэгтэй. Тиимэ шубууд ой тайгымнай нүхэсэл, сэсэрлиг саадай, огородой мануулшан ха юм.

Зунай үедэ хүн бүхэндэ олон хоногой аяншалгада гараха арга олдодоггүй гээшэ бэзэ. Гээшье hаа амаралтын үдэрнүүдтэ хүнүүд ой тайга, хээрэ гарадаг байха юм. Тиихэдээ зарим хүнүүд ойдо гарахадаа, арал тохойгоор ябахадаа бэеэ барижа шададаггүй, хараhан лэ амитадаа хороодог, модо hөөг хүхалдаг, гэмтээдэг байна. Мойhо, үлирэй сэсэгтэ мүшэр хухалдаг ябадал яhала үзэгдэдэг. Газаагаа тариhан жэмэстэ мододоо нюдэнэй сэсэгы мэтээр гамнан харууhалдаг аад, хээрэ ургаhан мойhо, үлир то...бди.

Гербари хэхэеэ, байра ... гоёохоёо баглаа сэсэг суглуу... набди. Тиихэдээ «hанаани хэ... риман тэрэнцие гаргуу ехээр ... Тэрэнээ тэртээ ябаашаад хайш... хаядаг. Тиигэжэ хайран ур... гэмтээнэбди.

Республикымнай байгаали... лиг хадаа арад зонойнгоо аша ... хэрэглэхэ элдэб материал, пр... ажалшан зоной ажана тэнюу... лай хэмжээе дээшэлүүлгэдэ ха... дэхэ барилгын материал, эдеэ ... зүйл үгэдэг байhаниинь мэдээ... рэшэлэн байгаали гээшэмнай ... дэй элүүр энхэ байлгада, таар... зохидоор амаралгада тон туhат... даг. Гоё hайхан газарта, ... агаарта амархадаа хүнүүдэй хүс... нэмэдэг гээшэ.

Тиимэhээ хэн юунгүй оршон ... рон байгаа байгаалияа гамтай... наар аршалан хамгаалая. Манай ... hургуули, комсомолой болон пио... организаци бүхэн хизаар оро... байгаалиие аршалан хамгаалга... хай үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй.

З. ЯКОВЛЕВА,

байгаалиие сахин хамгаа... бүлгэмэй гэшүү.

ХАРАНХЫЕ ГЭГЭЭТҮҮЛhЭН ТУЯА

Чилиhээ бэшэг...

Пабло НЕРУДА

Гуаякиль ямаршье юумээрээ бусад городуудhаа илгардаггүй юм. Дэлгээhэн хара шүхэр шэнги томо шубуунууд халуун наранай туяан доро тохойн уhан дээгүүр хододоол ниидэн элижэ ябадаг.

Банануудай үрые даажа ядан, нюргаа нугалан ябаhан ашаа тээгшэдэй шамдуу түргэнөөр алхалхые харахаш. Эквадорой гол баялиг: бананай үрэ Гуаякиль дээгүүр гаргагдажа, хариин оронуудта эльгээгдэдэг юм. Ямаршье юумээрээ илгардаггүй энэ городто хоёр юумэн намай ехээр гайхуулаа. Нэгэдэхинь гэхэдэ, хүн зон олоор үхэдэг. Гуаякилиин угаа томо кладбище (хүдөөлүүлгын газар) сэсэрлиг ногоогоор бүрхээгдэнхэй, hүртэйгөөр харагдажа байдаг юм. Гуаякильда, мүн бүхыдөө Эквадорто, амидышуулда ородоо үхэгшэдынь дээртэхэдээшье болодог ха.

Намайе гайхуулhан хоёрдохи юумэн гэхэдэ, миниин хани нүхэрэй шангаар энеэхэнь, ондоогоор хэлэбэл, ажабайдал намайе гайхуулаа. Тэрэниие Энрике Хиль Хильберт гэжэ нэрлэдэг. Тэрэ аргагүй шангаар, согтой дорюунаар энеэжэ шададаг! Тэндэ үйлсэнүүдтэ, банановa пальмануудай дунда, томо хара шубуудай ниидэн элижэ ябаhан сэлмэг огторгой доро, тэрэнэй энеэдэн тэнгэриин дуун шэнги шангаар дууладаг, Хиль Хильбертын согтой дорюун энеэдые Гуаякилиин хүн зон шагнан дуулажа дадашанхай.

Зүгөөр миниин ханиин энеэхэнь городой үйлсэнүүдтэ дуулдахаяа болиhоор нилээд үнихэн болоо. Тэрэниие түрмэдэ хаажархёо. Педро Саад, Луис Вальдивьесо Моран, Хесус Фария болон Латиин Америкын бусад хэдэн олон хүбүүд түрмэнүүдтэ, концентрационно лагерьнуудта hуулгагданхай. Мүнөө олон түмэн бразилиинхид аралнууд руу сүлэгдөөд, түрмэнүүдтэ хаагдаад, тэдэнэр шэнгеэр зобожо тулижа байдаг. Хесус Фариягай hайн hайхан бодолhоо, Петро Саадай болон Луис Вальдивьесо Моранай эрид хатуу зоригhоо, Хиль Хильбертын согтой хүхюутэй абари зан болон рассказуудhаа Латиин Америкын хархис ангинууд айдаг түбэгшөөдэг байха юм.

Эдэ хүнүүд угаа ехэ түбиин арад зоной hанал бодолые, хүсэл эрмэлзэлгые бэедээ шэнгээнхэй. Тэдэнэр харанхые гэгээтүүлhэн туяадал адлил.

Түрүү хүсэнүүдэй болон хархис хүсэнүүдэй хоорондо болоhон тэмсэлдэ хуушанай байгуулалта юушье хэрэглэхээр бэлэн байдаг. Эбсэшэгүй шанга тэмсэл болоно. Хархис хүсэнүүд эсэсэйнгээ байлдаа хэжэ байхадаа hүүлшынгээ зэбсэт хэрэглэн, хамагай түрүүндэ шэрүүн шанга, зэрлиг муухай аашануудые гаргана.

Чилидэ хүсэрхэлгын тиимэ ехээр хэрэглэгдэдэггүй байгаашье hаань, энэ тэмсэлэй стратеги ондоо түхэл маягтай болоо. Клерикалнуудай (шажанай эмхинүүдэй булюу байдалтай болохые хүсэгшэд) болон баруунай үзэл хэтэрмэ ехээр баримталдаг промышленнигуудай хүсэнүүд президентын hунгалтада нэгэ кандидатурые эдэ үдэрнүүдтэ дэмжэдэг болоо. Христианско-демократическа партиhаа кандидадые hунгуулхабди гэжэ тэдэнэр найдана. Фрей гэжэ обогтой энэ хүндэ hунгуулиин урда тээхи кампаниин үедэ революционерэй хубсаhан үмдэхүүлэгдэнэ. Бүри үнинэй политическэ партинууд—газар эзэмдэгшэд болон банкирнуудай партинууд хоёр сүүдхын урда тээхэнэ энэ хүндэ тон дурагүйгөөр хандадаг байhан юм. Харин мүнөө энэ хүниие угаа дуратайгаар, али болохоор дэмжэнэ.

Латиин Америкын бусад оронуудайхидал адли манай орондохи байдал тиимэшье гашуудалтай муу гэжэ hанахаар бэшэ байдаг. Үнэндөө тиимэ бэшэ. Зэдэй руднигуудые гүрэнэй мэдэлдэ абаха хэрэгтэ США hаад ушаруулхые оролдоно, газар ехээр эзэмдэгшэд аграрна реформо хэхэ ябадал зайсуулха hэдэлгэ гаргана. Зонхилогшо ангинууд иигэжэ сэрэгэй үймөө хэнгүйгөөр арадай замые хааха hэдэлгэ гаргана. Хожомоо түрүүшын арга боломжын бии болоходо сэрэгэй үймөө татажашье болохо байна бшуу.

Мүнөө арадай ябуулга угаа ехэ удха шанартай. Республикын президентын тушаалда арадай кандидат Сальвадор Альенде гэгшэтэй уулзахаяа хэдэн олон түмэн хүн зон hаяхан суглараhан байгаа. Бишье суглаанай трибуна дээрэhээ үгэ хэлэhэн, хэдэн шог зугаатай шүлэгүүдые уншаhан байгааб. Олон түмэн хүнэй урдаа байхыень харахадаа: маанад ямар олон гээшэбибди? гэжэ hанажа байгааб. Тэдэнэй тооe мүнөөшье хүрэтэр наринаар тодоруулжа шадаагүйб. 250-hаа 350 мянга хүрэтэр хүн сугларhан байгаа гэлсэдэг. Теэд ууламжа... тон олон хүнэй сугларhаниинь ... хомтой байна бшуу. Хүн зоной ... олоороо суглардаг ушар манай ... дотор урда тээнь үшөө ... юм. Ушарынь хадаа өөрынгөө ... сүлөөе, бүхы Латиин Аме... арадуудай нэрэ хүндые хамга... зэhэнги байха ёhотойбди гэжэ ... лиец бүхэн мүнөө ойлгодог.

Иимэ мүрнүүдые бэшэхэ ... сагые эдэ сэдьхэл хүдэлгэмэ ... нүүдтэ арайхан гэжэ олоhон... наб. Намайе зорюута сүлөө ... болгохо гэhэндэл, Шекспирэй ... тэмдэглэгдэхэ энэ жэлдэ «Ро... Джульеттые» оршуулха даа... үгтэhэн байгаа. Абьяас эрмэ... тэй классическа уран hайхан ... нүүдые уншажа байхадаа, ... бэн зуун жэлэй урда тээ ажа... хүнэй зүрхэн мүнөөшье амид... хилжо, дуулажа байhан ... намда hанагдадаг байгаа. «Ро... Джульетта» дурлалгын ... байхаhаа гадна, хүнүүдэй хоор... эбтэй эетэйгээр ажаhуухые ... hан агуухэ гими, хүсэрхэлгые ... ра гамгүйгөөр шүүмжэлэлгэ, ... байлдаае уур сухалтайгаар ... шаалга болоно гэжэ би ойлго... раhан байгааб.

Теэд энэ хүдэлмэрэе орхёод, ... дотороо болоно байhан hунга... урда тээхи тэмсэлдэ хабаа... шамдаха баатай болоhон ... Юуб гэхэдэ, ниислэлhээ олон ... метр холо оршодог ороной урд... лын нүүрhэнэй томо шахта... район доктор Альенде гэгшэтэй ... хо ёhотой болоhон байгааб.

Тэндэ хараhан үзэhэн юум... хайгаа хожом бэшэхэб гэжэ ... ха байнаб. Зай баяртай.

Аюулгүйн Соведтэ

НЬЮ-ЙОРК, июниин 9. (ТАСС). Урда-Африкын Республикын үндэhэ яhанай илгаа гаргадаг правительствада эсэргүү эрид шанга хэмжээнүүдые абахын тулада Аюулгүйн Совет Афро-Азиин 58 ороной эрилтээр үсэгэлдэр сугларaa. Соведэй зүбшэхэ зүйлдэ оруулагдаhан бүхы документнүүд соо иигэжэ мэдэрэгдэнэ. Урда-Африкын үндэhэ яhанай илгаа гаргагшадта эсэргүү экономическа үргэн хэмжээ абаха шухала. ООН-ой бүхы гэшүүд уялгата ёhоор иимэ хэмжээнүүдые абаха ёhотой.

ЮАР-тахи байдал улам шахардуу боложо, уласуудай хоорондын эб найрамдал болон аюулгүй байдалда мүнөө горитойхон гай түбэг татахаар болоод байна. ООН-до ородог Африкын бүлэг оронуудай мэдүүлгэ Соведэй заседаниин болохын урда тээ толилогдоо. Эндэхи байдал Фервурдын правительствын политикаhаа уламжалан муудахаhаа гадна, баруун гүрэнүүдэй, хамагай түрүүндэ, ЮАР-тай гол түлэб худалдаа наймаа хэдэг Англи, США болон Франциин экономическа хэмжээнүүдые абахые хүсэдэггүй дээрэhээ муудаhан байна гэжэ энэ мэдүүлгэ соонь тэмдэглэгдэнэ.

Экономическа хэмжээнүүдые хэрэглэхэ тухайнь Аюулгүйн Соведтэ эрилтэ хэхэhээ ондоо арга Африкын гүрэнүүдтэ байхагүй гээд Либериин гүрэнэй секретарь Рудольф Граймс онсолон тэмдэглээ.

Индиин түлөөлэгшэ госпожа Лакшми Менон үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ тэмдэглээ. Урда-Африкын патриодууд Нельсон Мандела, Уолтер Сисулу болон бусадай саазалуулан алуулха аюулда дайрагдажа байhан үедэ Соведэй заседани болоно байна. Урда-Африкын засагаархид дэлхэйн олониитын hанамжые оройдоошье хэрэгсээнэгүй гэжэ «Ривонидохи сүүд» харуулаа. Хэдэн зуун африкынхид сүүдгүйгөөр түрмэдэ хаагданхай. Олон тоото хархис хатуу хуулинууд гаргагдажа, ЮАР 13 миллион тоото хара шарайтай хүн зоной нацистска концлагерь болгогдоо. Хэрбээ Соведэй экономическа хэмжээнүүдые абаагүй hаань, оройтохоёо байна гээд Индиин түлөөлэгшэ тэмдэглээ.

Съерра-Леониин гадаадын хэрэгүүдэй министр Роджерс-Райт, Мароккын түлөөлэгшэ Бенхима гэгшэд үгэ хэлээ. Саазалуулан алуулхаар шиидхэгдэhэн гурбан африкан хүтэлбэрилэгшэдые амнистилха, Нельсон Мандела болон Африкын бусад национальна хүтэлбэрилэгшэдые сүүдлэхээ болихо, тэрэшэлэн үндэhэ яhанай илгаа гаргадаг политикада эсэргүүсэhэнэйнгээ түлөө хаалтада hуужа байhан бүхы хүнүүдые сүлөөлхэ тухай ЮАР-ай правительствада эрилтэ хэhэн резолюциин проект дурадхагдаа.

СССР-эй түлөөлэгшэ Н. Т. Федоренко үгэ хэлэхэдээ, резолюциин проектые дэмжэhэн байна.

Индиин шэнэ правительство

ДЕЛИ, июниин 9. (ТАСС). Шэнэ правительствын списогые Индиин президент Радхакришнанда Лал Бахадур Шастри мүнөө дамжуулан хүргөө.

Кабинедэй составта иимэ хүнүүд ороо: Лал Бахадур Шастри—премьер-министр, гадаадын хэрэгүүдэй министр, мүн атомай элшэ хүсэнэй талаар комиссиин хүдэлмэриие тэрэ толгойлхо, Гулзарилал Нанда — дотоодын хэрэгүүдэй министр, Тируваллур Кришнамачари — финансын министр, Индира Ганди — информациин болон радио-дамжуулгын министр, Сваран Сингх — промышленностиин болон хүндэ машина бүтээлгын министр, Садашив Каноджи Патил — түмэр замай транспортын министр, Ашока Кумар Сен — юстициин болон хэлхеэ холбооной министр, Яшвант Балвантрао Чаван—оборонын министр, Санджива Редди —буладай болон ашагта малтамалнуудай министр, К. Субраманиам—эдеэ хоолой болон хүдөө ажахын министр, Хумаюн Кабир—нефтиин болон химическэ зүйлнүүдэй министр, Сатья Нарайан Синха—парламентын хэрэгүүдэй болон гражданска авиациин министр Х. С. Дасаппа—ирригациин болон энергетикын министр, Мохаммед Али Керим Чагла—гэгээрэлэй министр, Дамодарам Сандживайя—ажалай министр, Махавир Тьяги—нютагаа урилагшадай хэрэгүүдэй талаар министр.

Индиин шэнэ правительство баталагдаба

ДЕЛИ, июниин 9. (ТАСС). Президентын ордоной толилhон коммюникегэй ёhоор Индиин премьер-министрээр Лал Бахадур Шастриие президент Радхакришнан хуулитаар баталаа. Президент хадаа премьер-министрэй байгуулhан шэнэ правительствын составые hайшаагаа, кабинедэй гэшүүдые, гүрэнэй министрнүүдые томилоо.

—◆—

Индиин шэнэ правительство тангаригаа үгэбэ

ДЕЛИ, июниин 9. (ТАСС). Индиин президент С. Радхакришнан мүнөөдэр ороной шэнэ правительствын тангаригые абаа. Правительствын бүхы шахуу гэшүүд тангаригаа үгөө. Индира Ганди болон Лакшми Менон хожом тангаригаа үгэхэ.

—◆—

Америкын самолет буудуулжа унаба

ВАШИНГТОН. (ТАСС). США-гай гүрэнэй департамент хэблэлдэ зорюулан июниин 6-да толилhон мэдүүлгэ соогоо иигэжэ мэдээсээ: Лаосто Кубшинануудай нуга дээгүүр ниидэжэ ябаhан Америкын тагнуулай самолет газар дээрэхи сэрэгүүдтэ буудуулан унаа.

Тиихэтэй хамта гүрэнэй департамент иигэжэ заагаа: Америкын самолёдууд Лаосой газар дээгүүр тагнуулай ниидэлгэнүүдые үргэлжэлүүлхэ, «Эдэ ниидэлгэнүүдые хамгаалха хэмжээнүүд тухай США-гай правительство Лаосой правительстватай зүбшэhэн байна».

ХИЛЫН САДАНАhАА

Данида совет киного... неделе эхилбэ

КОПЕНГАГЕН, июниин 9. (Т... Эндэ городой «Палладиум» гэжэ ... томо театр соо совет киногой не... үсэгэлдэр эхилээ. Фолькетинг... путадууд, ороной баяшуулай ... лон олониитын түлөөлэгшэд Да... болон Советскэ Союзай гүрэнэй ... гуудаар шэмэглэгдэhэн зал ... байлсаа.

СССР-hээ Данида байдаг ... сайд К. Д. Левычкин, корол... оперо, баледэй театрай артист ... уль Реумерт, киногой нед... нээлгэдэ хабаадахаяа Копен... ерэhэн режиссер В. Н. Наумов, ... тистнууд Маргарита Володина, ... на Польских гэгшэд сугларагш... зүгhөө халуунаар угтагдан ама... гын үгэнүүдые хэлээ.

Советскэ Союзда Даниин пре... министр Е. О. Краг гэгшын аяш... жа ерэhэн тухай үнгэтэ докум... тальна фильм удаань харуулагд... байна.

«Москва соогуур би алхална... hэн лирическэ комеди ехээр ... хогдоо. Фильмын дүүрэhэнэй hу... зал соо нэрьемэ альга ташала... лоо.

Редактор
Ц. О. ОЧИРОВ

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-3..., отделов: сельскохозяйственного производства и партийной жизни—47-59, 35-14, промышленного производства и партийной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологического—24-74, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25—41, 38-30, информации—32-74 и переводов—34-05.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н00137

Зак. № 503.